

በገሊላ ዙሪያ የክርስቶስ አገልግሎት

> ስለ ሕይወት እንጀራ የተሰጠ ትምህርት <

◆ ክፍል 72ሀ. የሠራተኞች መመለስ

- ገሊላ -

ማርቆስ 6:30

30 ሐዋርያትም ወደ ኢየሱስ ተሰብስበው ያደረጉትንና ያስተማሩትን ሁሉ ነገሩት።

ሉቃስ 9:10ሀ

10 ሐዋርያትም ተመልሰው ያደረጉትን ሁሉ ነገሩት።

◆ ክፍል 72ለ. ከገሊላ መውጣት

- ከገሊላ ወደ ቤተ ሳይዳ ከዩሊያስ አጠገብ⁸⁰ -

ማቴዎስ 14:13-14

ማርቆስ 6:31-34

ሉቃስ 9:10ለ-11

ዮሐንስ 6:1-3

31 እናንተ ራሳችሁ ብቻችሁን ወደ ምድረ በዳኑና ጥቂት ዕረፉ አላቸው፤⁸² የሚመጡና የሚሄዱ ብዙዎች ነበሩና፤ ለመብላት እንኳ ጊዜ አጡ።

32 በታንኳውም ብቻቸውን ወደ ምድረ በዳኑሄዱ።³³ ሰዎችም ሲሄዱ

13 ኢየሱስም በሰማ ጊዜ ከዚያ ብቻውን ወደ

ከእርሱ ጋርም ወስዶአቸው ቤተ ሳይዳ ከምትባል

1 ከዚህ በኋላ ኢየሱስ ወደ ገሊላ ባሕር ማዶ ተሻገረ፤

⁸⁰ ሁለት መንደሮች ቤተሳይዳ የሚል መጠሪያ ያላቸው ይመስላል። ሉቃስ 9:10 ውስጥ የተጠቀሰችው ቤተሳይዳ ከገሊላ ባሕር ሰሜን ምሥራቅ ዩሊያስ በተባለው ሥፍራ አቅራቢያ የምትገኘው መሆኑ መታወቅ አለበት። ማርቆስ 6:45 (ክፍል 73) ውስጥ ያለው ስም የሚያመለክተው ግን ከባሕሩ በስተምዕራብ ቅፍርናሆም አጠገብ ያላቸውን መንደር ነው።

⁸¹ [ማር. 6:31] ይህ ሁኔታ በአብዛኛው ሕዝባዊ ከሆነው አገልግሎት፣ ግላዊ ወደሆነው መዛወርን ያመለክታል። በዚህ ሥፍራ ሌሎች ሽግግሮችም ይታያሉ። መንግሥቱ ሳይ የነበረው ትኩረት ንጉሡ ሳይ ወደማትኮር ተለወጧል። ዝግጅቱ ጌታ ስላለበት ሳይሆን ስለማይኖርበት ጊዜ ነበር። ጌታ አልፎ አልፎ ገሊላን ከመጎብኘቱ በቀር ከዚህ ጊዜ ጀምሮ አገልግሎቱን ከአካባቢው ውጭ ወስኖታል።

⁸² [ማቴ. 14:13፤ ሉቃስ 9:10ለ] አገልግሎቱ እዚህ ነጥብ ሳይ ሲደርስ ኢየሱስ ከሕዝቡ ጋር የነበረው ግንኙነት ተለወጠ። ከዚህ ቀደም ሲል፣ አልፎ አልፎ የተለዩ ሁኔታዎች ቢኖሩም (ክፍል 65)፣ ብዙ ጊዜ ወደ እነርሱ ይሄድ ነበር። ከዚያ ቀጥሎ የነበሩት ወራት ከነርሱ የተለየባቸው ሆነው ነው በተለይ የሚታወቁት። ከዚህ በተጨማሪ ክፍል 73፣ 78፣ 79ሀ እና 81ሀን ይመልከቱ። ለመለየቱ መሠረት የሚሆኑት አምስት ሁኔታዎች ናቸው። (የግርጌ ማስታወሻው በተከታዩ ገጽ ይቀጥላል።)

(ማቴዎስ 14:13-14) የቀጠለ)	(ማርቆስ 6:31-34) የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:10A-11) የቀጠለ)	(ዮሐንስ 6:1-3) የቀጠለ)
ምድረ በዳ በታገኘ ፈቀቅ አለ፤ 81 ሕዝቡም ሰምተው ከከተማዎቹ በእግር ተከተሉት። 14 ወጥቶም ብዙ ሕዝብ አየና አዘነላቸው ድውዮቻቸውንም ፈወሰ።	አ ዩ አ ቸ ው ብ ዙ ዎ ች ም አ ወ ቁ እ ቸ ው ና ከ ከ ተ ሞ ች ሁ ሉ በ እ ግ ር እ የ ሮ ጡ ወ ዲ ያ ቀ ደ ሙ አ ቸ ው ወ ደ እ ር ሱ ም ተ ሰ በ ሰ ቡ ። 34 ኢየሱስም ወጥቶ ብዙ ሕዝብ አየና እረኛ እንደሌላቸው በጎች ስለ ነበሩ አዘነላቸው፤ ብዙም ነገር ያስተምራቸው ጀመር።	ከተማ አጠገብ ወደ ምድረ በዳ ለብቻው ፈቀቅ አለ። ⁸¹ 11 ሕዝቡም አ ው ቀ ው ተ ከ ተ ሉ ት ፤ ተ ቀ ብ ሉ አ ቸ ው ም ስለ እ ግ ዚ አ ብ ሐ ር ር ሙ ን ግ ሥ ት ይ ነ ግ ራ ቸ ው ነ በ ር ፤ ሙ ፈ ወ ስ ያ ስ ፈ ለ ጋ ቸ ው ን ም ፈ ወ ሳ ቸ ው ።	እ ር ሱ ም የ ጥ ብ ር ር ያ ዶ ስ ባ ሕ ር ነ ው ። 2 በ በ ሽ ተ ች ች ም ያ ደ ረ ገ ው ን ም ል ከ ቶ ች ስ ላ ዩ ብ ዙ ሕ ዝ ብ ተ ከ ተ ሉ ት ። 3 ኢየሱስም ወደ ተራራ ወጣና በዚያ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ተቀመጠ።

◆ ክፍል 72ሐ. አምስት ሺህዎችን መመገብ

[ክፍል 79ለና 81ሀን ይመልከቱ]

- ቤተሳይዳ -

ማቴዎስ 14:15-21	ማርቆስ 6:35-44	ሉቃስ 9:12-17	ዮሐንስ 6:4-13
15 በመሸም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ወደ እርሱ ቀርበው፡- በታው ምድረ በዳ ነው አሁንም ሰዓቱ አልፎ አል፤ ወደ መንደሮች ሄደው ለራሳቸው ምግብ እንዲገዙ ሕዝቡን አሰናብት አሉት።	35 በዚያን ጊዜም ብዙ ሰዓት ካለፈ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ወደ እርሱ ቀርበው፡- በታው ምድረ በዳ ነው አሁንም መሽቶ አል፤ 36 የሚበሉት የላቸውምና በዙሪያ ወዳሉ ገጠሮችና መንደሮች ሄደው እንጀራ ለራሳቸው	12 ቀኑም ይመሽ ጀመር፤ አሥራ ሁለቱም ቀርበው፡- በዚህ በምድረ በዳ ነንና በዙሪያችን ወዳሉ መንደሮችና ገጠሮች ሄደው እንዲያድሩና ምግብ እንዲያገኙ ሕዝቡን አሰናብት አሉት።	4 የአይሁድ በዓልም ፋሲካ ቀርቦ ነበር። 5 ኢየሱስም ዓይኖቹን አንሥቶ

(1.) የሄሮድስ አንቲጳስ ቅናት (ማቴ. 14:13፤ ማር. 6:30፤ ክፍል 72ሀ)። የዮሐንስ ደቀ መዛሙርት የእርሱን የመቀበር ዜና ይዘው መምጣታቸው፤ አሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ገሊላ ውስጥ አስተምረው ከመመለሳቸው ጋር የተገናኘ ይመስላል። ገሊላ ከሄሮድስ ግዛቶች አንዷ ናት። ኢየሱስ ከአካባቢው የራቀው፤ የአሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት ጉብኝት አስመልክቶ በተሰራጨው ወሬ ምክንያት ሄሮድስ ከሚወስደው የበቀል ድርጊት ዞር ለማለት ነው።

(2.) ኢየሱስ የዳዊትን ዙፋን ያለጊዜው እንዲረከብ ሊያስገድዱት የፈለጉ ተከታዮቹ የተሳሳተ ፍላጎት (ዮሐ. 6:15፤ ክፍል 73)። ኢየሱስ እንዲህ ካለው ግጭት የሚፈጥር ሁኔታና ሊያስከትል ከሚችለው ውጤት ራቀ። (የግርጌ ማስታወሻው በተከታዩ ገጽ ይቀጥላል።)

(ማቴዎስ 14:15-21)
የቀጠለ)

16 ኢየሱስም፡-
እናንተ የሚበሉትን
ስጡአቸው እንጂ
ሊ ሄዱ
አያስፈልግም
አላቸው።

17 እነርሱም፡-
ከአምስት እንጀራና
ከሁለት ዓሣ በቀር
በዚህ የለንም
አሉት።

18 እርሱም፡-
እነዚያን ወደዚህ
አምጡልኝ
አላቸው። 19
ሕዝቡም በሣር ላይ
እንዲቀመጡ
አዘዘ፤ አምስቱንም

(ማርቆስ 6:35-44)
የቀጠለ)

እንዲገዙ አሰና
ብታቸው አሉት።

37 እርሱ ግን
መልሶ፡- እናንተ
የሚበሉትን
ስጡአቸው
አላቸው።

ሄደን እንጀራ
በሁለት መቶ
ዲናር 83
እንግዛላቸውን?
እንዲበሉም
እንስጣቸውን?
አሉት።

38 እርሱም፡-
ስንት እንጀራ
አላችሁ? ሂዱና እዩ
አላቸው።

ባወቁም ጊዜ፡-
አምስት፤ ሁለትም
ዓሣ አሉት።

39 ሁሉንም
በየክፍሉ በለመለመ
ሣር ላይ
እንዲያስቀምጡአቸው
አዘዘ፤ 40
መቶ መቶውና
አምሳ አምሳው
እየሆኑ በተራ በተራ
ተቀመጡ። 41

(ሉቃስ 9:12-17)
የቀጠለ)

13 እርሱ ግን፡-
እናንተ የሚበሉትን
ስጡአቸው
አላቸው።

እነርሱም፡- ሄደን
ለዚህ ሁሉ ሕዝብ
ምግብ ካልገዛን፤
ከአምስት እንጀራና
ከሁለት ዓሣ
የሚበልጥ የለንም
አሉት፤ 14
አምስት ሺህ
ሰዎች 84 ያህሉ
ነበርና።

ለደቀ
መዛሙርቱ፡-

(ዮሐንስ 6:4-13)
የቀጠለ)

ብዙ ሕዝብ ወደ
እርሱ ሲመጣ አየና
ፊልጶስን፡- እነዚህ
እንዲበሉ እንጀራ
ከወዴት እንገዛለን?
አለው። 6 ራሱ
ሊያደርግ ያለውን
ያውቅ ነበርና
ሊፈትነው ይህን
ተናገረ።

7 ፊልጶስ፡-
እያንዳንዳቸው
ትንሽ ትንሽ እንኳ
እንዲቀበሉ የሁለት
መቶ ዲናር 83
እንጂ ራሱ
አይበቃቸውም ብሎ
መለሰለት።

8 ከደቀ
መዛሙርቱ አንዱ
የስምዖን ጴጥሮስ
ወንድም
እንድርያሰ፡- 9
አምስት የገብስ
እንጀራና ሁለት ዓሣ
የያዘ ብላቴና በዚህ
አለ፤ ነገር ግን
እነዚህን ለሚያህሉ
ሰዎች ይህ ምን ይሆ
ናል? አለው።

10 ኢየሱስም፡-
ሰዎቹን
እንዲቀመጡ

(3.) የአይሁድ መሪዎች ጠላትነት (ማር. 7:1-23፤ ክፍል 77)። ገሊላ ውስጥ የነበረው የኢየሱስ አገልግሎት ሲያድግ፤ በከፍተኛ ስፍራ የነበሩ መሪዎች ተቃውሞ ገላጽ መሆን ጀምሮ ነበር። አሁን ግን ገሊላ ውስጥ የነበረው አገልግሎት ፍጹም እንዲገታ እስከ ማድረግ ድረስ አደገ።

(4.) ደቀ መዛሙርቱ አድካሚ ከሆነው ጉዞ በኋላ ዕረፍት መፈለጋቸው (ማር. 6:31)። ከምቃቱ የገሊላ ባሕር ዳርቻ ወደ ቀዝቃዛው ተራራማ አካባቢ መዛወሩ ለዕረፍቱ መልካም ሁኔታን ፈጠረ።

(5.) ለደቀ መዛሙርቱ በተለይ የተሻለ ትምህርት የመስጠቱ ዕድል (ክፍል 72ለ-95)። ገሊላ ውስጥ የነበራቸው አገልግሎት ብዙ ጥያቄዎችን ፈጥሮ ይሆናል። ለዚህ ነው ጌታ ስለ እርሱና ከእርሱ እንዲማሩ የተለያዩ ዕድሎችን የሰጣቸው።

(ማቴዎስ 14:15-21) የቀጠለ)	(ማርቆስ 6:35-44) የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:12-17) የቀጠለ)	(ዮሐንስ 6:4-13) የቀጠለ)
እንጀራና ሁለቱን ዓሣ ይዞ ወደ ሰማይ አሻቅቦ አየና ባረከ፤ እንጀራውንም ቆርሶ ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ፤ ደቀ መዛሙርቱም ለሕዝቡ። 20 ሁሉም በልተው ጠገቡ ፤ የተረፈውንም ቆርስራሽ አሥራ ሁለት መሶብ መሉ አነሡ። 21 ከሴቶችና ከልጆችም በቀር የበሉት አምስት ሺህ ወንዶች⁸⁴ ያህሉ ነበር።	አምስቱንም እንጀራ ሁለቱንም ዓሣ ይዞ ወደ ሰማይ አሻቅቦ አየና ባረከ፤ እንጀራውንም ቆርሶ እንዲያቀርቡላቸው ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ፤ 42 ሁለቱን ዓሣ ደግሞ ለሁሉ ከፈለ። ሁሉም በልተው ጠገቡ፤ 43 ከቀርስራሽ አሥራ ሁለት መሶብ የሞላ አነሡ። ከዓሣውም ደግሞ። 44 እንጀራውንም የበሉት ወንዶቹ አምስት ሺህ⁸⁴ ነበሩ።	በየክፍሉ አምሳ አምሳውን አስቀምጦአቸው አላቸው። 15 እንዲህም አደረጉ ሁሉንም አስቀመጡአቸው። 16 አምስቱንም እንጀራና ሁለቱን ዓሣ ይዞ፤ ወደ ሰማይ አሻቅቦ አየና ባረካቸው ቆርሶም ለሕዝቡ እንዲያቀርቡ ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ። 17 ሁሉም በልተው ጠገቡ፤ ከእነርሱም የተረፈውን ቀርስራሽ አሥራ ሁለት መሶብ ወሰዱ።	አድርጉ አለ። በዚያም ስፍራ ብዙ ሣር ነበረበት። ወንዶችም ተቀመጡ ቀጥረውም አምስት ሺህ⁸⁴ የሚያህል ነበር። 11 ኢየሱስም እንጀራውን ያዘ፤ አመስግኖም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ፤ ደቀ መዛሙርቱም ለተቀመጡት ሰዎች ሰጡ አቸው እንዲሁም ከዓሣው በፈለጉት መጠን። 12 ከጠገቡም በኋላ ደቀ መዛሙርቱን፡- አንድ ስንኳ እንዳይጠፋ የተረፈውን ቀርስራሽ አከማቹ አላቸው። 13 ስለዚህ አከማቹ፤ ከበሉትም ከአምስቱ የገብስ እንጀራ የተረፈውን ቀርስራሽ አሥራ ሁለት መሶብ ሞሉ።

⁸³ [ማር. 6:37፤ ዮሐ. 6:7] ሁለት መቶ ዲናር የአንድ ሰው የስምንት ወር ደመወዝ ይሆናል። ብዙ ባይሆንም፤ ይህ ገንዘብ ደቀ መዛሙርቱ በግምጃ ቤታቸው ካላቸው የሚልቅ ባይሆን አይቀርም። ይህን ያህል ቢኖራቸውም እንኳ ለዚያ ሁሉ ሰው ምግብ መግዣ አይበቃም ነበር።

◆ ክፍል 73. ኢየሱስን ለማንገሥ ያለ ጊዜው የተደረገ ሙከራ ተገታ

- በተራራው ላይ ለብቻው -

ማቴዎስ 14:22-23

22 ወዲያውም ሕዝቡን ሲያሰናብት ሳለ፤ ደቀ መዛሙርቱ በታንኳይቱ ገብተው ወደ ማዶ እንዲቀድሙት ግድ አላቸው። 23 ሕዝቡንም አሰናብቶ ይጻልይ ዘንድ ብቻውን ወደ ተራራ ወጣ። በመሸም ጊዜ ብቻውን በዚያ ነበረ።

ማርቆስ 6:45-46

45 ወዲያውም ሕዝቡን ሲያሰናብት ሳለ ደቀ መዛሙርቱ በታንኳይ ገብተው ወደ ማዶ ወደ ቤተ ሳይዳ እንዲቀድሙት ግድ አላቸው። 46 ካሰና በታቸውም በኋላ ለጻልይ ወደ ተራራ ወጣ።

ዮሐንስ 6:14-15

14 ከዚህ የተነሣ ሰዎች ኢየሱስ ያደረገውን ምልክት ባዩ ጊዜ፡- ይህ በእውነት ወደ ዓለም የሚመጣው ነበረ ነው አሉ። 15 በዚህም ምክንያት ኢየሱስ ያነግሡት ዘንድ ሊመጡና ሊነጥቁት እንዳላቸው አውቆ ደግሞ ወደ ተራራ ብቻውን ፈቀቅ አለ።⁸⁵

◆ ክፍል 74. በማዕበል በተናወጠ ባሕር ላይ መራመድ

- በገሊላ ባሕር ላይ -

ማቴዎስ 14:24-33

24 ታንኳይቱም አሁን በባሕር መካከል ሳለች፤ ነፋስ ከወደ ፊት ነበርና በማዕበል ትጨነቅ ነበር።

25 ከሌሊቱም በአራተኛው ክፍል⁸⁶ ኢየሱስ በባሕር ላይ እየሄደ ወደ እነርሱ መጣ። 26 ደቀ መዛሙርቱም በባሕር ላይ ሲሄድ ባዩት ጊዜ፡- ምትሐት ነው ብለው ታወኩ በፍርሃትም ጮኹ።

ማርቆስ 6:47-52

47 በመሸም ጊዜ ታንኳይቱ በባሕር መካከል ሳለች እርሱ ብቻውን በምድር ላይ ነበረ። 48 ነፋስ ወደ ፊታቸው ነበረና እየቀዘፉ ሲጨነቁ አይቶ፤ ከሌሊቱ በአራተኛው ክፍል⁸⁶ በባሕር ላይ እየሄደ ወደ እነርሱ መጣ፤ ሊያልፋቸውም ይወድ ነበር። 49 እነርሱ ግን በባሕር ላይ ሲሄድ ባዩት

ዮሐንስ 6:16-21

16 በመሸም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ባሕር ወረዱ፤ 17 በታንኳይ ገብተው በባሕር ማዶ ወደ ቅፍርናሆም ይመጡ ነበር። አሁንም ጨለሞ ነበር፤ ኢየሱስም ገና ወደ እነርሱ አልመጣም ነበር፤ 18 ብርቱ ነፋስም ስለ ነፈሰ ባሕሩ ተናወጠ። 19 ሀያ አምስት ወይም ሠላሳ ምዕራፍ ከቀዘፉ በኋላም፤ ኢየሱስ

⁸⁴ [ማቴ. 14:21፤ ማር. 6:44፤ ሉቃስ 9:14፤ ዮሐ. 6:10] አምስት ሺህ ሰዎች (ወንዶች ማለት ነው) ነበሩ ሲባል፤ ይህንን ቁጥር ያህል ሴቶች እና ቢያንስ ይህንኑ ያህል ሕፃናት መኖራቸውን በሚገባ ያመለክታል። የተመገበው ሕዝብ ከአሥራ አምስት ሺህ ሳይበልጥ አይቀርም።

⁸⁵ [ዮሐ. 6:15] ኢየሱስ እንደገና በሕዝቡ ፍላጎት አልስማማም አለ (ዮሐ. 2:23፤ ክፍል 32ሀ)። በመጨረሻው በምድር ሁሉ ላይ የሚነግሥ መሆኑን አልካዱም፤ ነገር ግን የራሱ የሚሆኑት እርሱ ወደሚመሠርተው መንግሥት ለመግባት የሚያስችላቸውን ሥነ-ምግባራዊ ሁኔታዎች እስኪያሟሉ ድረስ መሪነቱን በቀጥታ ሊቀበል አልፈቀደም (የተራራው ስብከት ክፍል 54ሀ፤ 54ቀ)። ገሊላ ውስጥ ሕዝቡ እርሱን አንቀበልህም ማለታቸውና፤ በአሁኑ አጋጣሚ የሚያሳዩት የራስ ወዳድነት ዓላማ፤ ለመንግሥቱ የተዘጋጁ ላለመሆናቸው ግልጽ ማረጋገጫ ነው።

(ማቴዎስ 14:24-33 የቀጠለ)	(ማርቆስ 6:47-52 የቀጠለ)	(ዮሐንስ 6:16-21 የቀጠለ)
27 ወዲያውም ኢየሱስ ተናገራቸውና፡- አይዞአችሁ፤ እኔ ነኝ፤ አትፍሩ አላቸው።	ጊዜ ምትሀት መሰላቸውና ጮኹ፤ 50 ሁሉ አይተውታልና፤ ታወኩም።	በባሕር ላይ እየሄደ ወደ ታንኳይቱ ሲቀርብ አይተውፈሩ።
28 ጴጥሮስም መልሶ፡- ጌታ ሆይ፤ አንተስ ከሆንህ በውኃው ላይ ወደ አንተ እንድመጣ እዘዘኝ አለው።	ወዲያውም ተናገራቸውና፡- አይዞአችሁ፤ እኔ ነኝ፤ አትፍሩ አላቸው።	20 እርሱ ግን፡- እኔ ነኝ፤ አትፍሩ አላቸው።
29 እርሱም፡- ና አለው። ጴጥሮስም ከታንኳይቱ ወርዶ ወደ ኢየሱስ ሊደርስ በውኃው ላይ ሄደ። 30 ነገር ግን የነፋሱን ኃይል አይቶ ፈራ፤ ሊሰጥምም በጀመረ ጊዜ፡- ጌታ ሆይ፤ አድነኝ ብሎ ጮኹ።		
31 ወዲያውም ኢየሱስ እጁን ዘርግቶ ያዘውና፡- አንተ እምነት የጎደለህ፤ ስለምን ተጠራጠርህ? አለው።		
32 ወደ ታንኳይቱም በወጡ ጊዜ ነፋሱ ተወ። 33 በታንኳይቱም የነበሩት፡- በእውነት የእግዚአብሔር ልጅ ነህ ብለው ሰገዱለት።	51 ወደ እነርሱም ወደ ታንኳይቱ ገባ፤ ነፋሱም⁸⁷ ተወ፤ በራሳቸውም ያለ መጠን እጅግ ተገረሙ፤ 52 ስለ እንጀራው አላስተዋሉምና፤ ነገር ግን ልባቸው ደንዝዞ ነበር።	21 ስለዚህ በታንኳይቱ ሲቀበሉት ወደዱ፤ ወዲያውም⁸⁷ ታንኳይቱ ወደሚሄዱበት ምድር ደረሰች።

⁸⁶ [ማቴ. 14:25፤ ማር. 6:48] ኢየሱስ ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ ከተለየ ከዘጠኝ እስከ አሥራ ሁለት ሰዓታት የሚሆን ጊዜ ሳያልፍ አልቀረም። የተለያቸው ከቀኑ አሥራ ሁለት ሰዓት ገደማ ነው (“በመሸ ጊዜ”፤ ማር. 6:47)። እንደገና የተገናኙት በማግስቱ ከሊሊቱ ከ9 ሰዓት እስከ 7ጋቱ 12 ሰዓት ባለው ጊዜ (“በአራተኛው ክፍል”) ነው። ይህን ሁሉ ሰዓት እነርሱ ከማዕበል ጋር ይታገሉ፤ እርሱ ደግሞ ይጸልይ ነበር።

⁸⁷ [ማር. 6:51፤ ዮሐ. 6:21] ሁለት ተአምራት ተፈጸሙ፤ የነፋሱ መተውና የጀልባይቱ ጉዞ ማብቃት።

⁸⁸ ጌንፊሬጥ ቅፍርናሆምና ቤተሳይዳ አቅራቢያ ነው የምትገኘው። ማርቆስ 6:53ን ከዮሐንስ 6:17፤ ክፍል 74 እና ከማርቆስ 6:45፤ ክፍል 73 ጋር ያስተያዩ።

⁸⁹ [ማቴ. 14:34፤ ማር. 6:53] ጌንፊሬጥ ከገሊላ ባሕር ምዕራብ ዳር፤ ከቅፍርናሆም በስተደቡብ የምትገኝ ለምና ሜዳማ ሥፍራ ናት። በዚህ የኢየሱስ አጭር የገሊላ ጉብኝት፤ ቀደም ሲል መሢሕነቱን ያልተቀበሉ ወገኖች (ክፍል 61 እና 68) መሢሕነቱን ካረጋገጡት ተአምራት ተጠቃሚዎች ለመሆን ፈቃደኞች ነበሩ።

◆ ክፍል 75. ጌንሴሬጥ በተባለ ሥፍራ የተከናወነ ፈውስ

- ጌንሴሬጥ⁸⁸ -

ማቴዎስ 14:34-36

34 ተሻግረውም ወደ ጌንሴሬጥ⁸⁹ ምድር መጡ። 35 የዚያ ቦታ ሰዎችም ባወቁት ጊዜ በዙርያው ወዳለ አገር ሁሉ ላኩ።

ሕመምተኞችንም ሁሉ ወደ እርሱ አመጡ፤ 36 የልብሱንም ጫፍ ብቻ ሊዳስሱ ይለምኑት ነበር፤ የዳስሱትም ሁሉ ዳኑ።

ማርቆስ 6:53-56

53 ተሻግረውም ወደ ምድር ወደ ጌንሴሬጥ⁸⁹ ደረሱ ታንኳይቱንም አስጠጉ። 54 ከታንኳይቱም ሲወጡ ወዲያው አውቀውት 55 በዚያች አገር ሁሉ ዙሪያ ሮጡና እርሱ እንዳለ ወደ ሰሙበት ስፍራ ሕመምተኞችን በአልጋ ላይ ያመጡ ጀመር። 56 በገባበትም ስፍራ ሁሉ፤ መንደርም ከተማም ገጠርም ቢሆን፤ በገበያ ድውዮችን ያኖሩ ነበር፤ የልብሱንም ጫፍ እንኳ ሊዳስሱ ይለምኑት ነበር የዳስሱትም ሁሉ ዳኑ።

◆ ክፍል 76ሀ. ስለ እውነተኛው የሕይወት እንጀራ የተደረገ ገለጣ

- ቅፍርናሆም -

ዮሐንስ 6:22-59

22 በነገው በባሕር ማዶ ቆመው የነበሩ ሕዝቡ ከአንዲት ጀልባ በቀር በዚያ ሌላ ጀልባ እንዳልነበረች፤ ደቀ መዛሙርቱም ለብቻቸው እንደ ሄዱ እንጂ ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወደ ታንኳይቱ እንዳልገባ አዩ፤ 23 ዳሩ ግን ሌሎች ጀልባዎች ጌታ የባረከውን እንጀራ ወደ በሉበት ስፍራ አጠገብ ከጥብርያዶስ መጡ። 24 ሕዝቡም ኢየሱስ ወይም ደቀ መዛሙርቱ በዚያ እንዳልነበሩ ባዩ ጊዜ፤ ራሳቸው በጀልባዎቹ ገብተው ኢየሱስን እየፈለጉ ወደ ቅፍርናሆም መጡ።

25 በባሕር ማዶም ሲያገኙት፡- መምህር ሆይ፤ ወደዚህ መቼ መጣህ? አሉት።

26 ኢየሱስም መልሶ፡- እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ የምትፈልጉኝ እንጀራን ስለ በላችሁና⁹⁰ ስለ ጠገባችሁ ነው እንጂ ምልክቶችን ስላያችሁ አይደለም። 27 ለሚጠፋ መብል አትሥሩ፤ ነገር ግን ለዘላለም ሕይወት ለሚኖር መብል የሰው ልጅ ለሚሰጣችሁ ሥሩ፤ እርሱን እግዚአብሔር አብ አትሞታልና።

28 እንግዲህ፡- የእግዚአብሔርን ሥራ እንድንሠራ ምን እናድርግ? አሉት።

29 ኢየሱስ መልሶ፡- ይህ የእግዚአብሔር ሥራ እርሱ በላከው እንድታምኑ ነው አላቸው።

30 እንግዲህ፡- እንኪያ አይተን እንድናምንህ አንተ ምን ምልክት ታደርጋለህ? ምንስ ትሠራለህ? 31 ይበሉ ዘንድ ከሰማይ እንጀራ ሰጣቸው ተብሎ እንደ ተጻፈ አባቶቻችን በምድረ በዳ መና በሉ አሉት። [ዘጸአት 16:4፤ 15፤ ነህምያ 9:15፤ መዝሙር 78:24፤ 105:40]

32 ኢየሱስም፡- እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ እውነተኛ እንጀራ ከሰማይ የሚሰጣችሁ አባቱ ነው እንጂ ከሰማይ እንጀራ የሰጣችሁ ሙሴ አይደለም፤ 33 የእግዚአብሔር እንጀራ ከሰማይ የሚወርድ ለዓለምም ሕይወትን የሚሰጥ ነውና አላቸው።

(ዮሐንስ 6፡22-59 የቀጠለ)

34 ስለዚህ፡- ጌታ ሆይ፥ ይህን እንጀራ ዘወትር ስጠን አሉት።

35 ኢየሱስም እንዲህ አላቸው፡- የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፤⁹¹ ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም በእኔ የሚያምንም ሁልጊዜ ከቶ አይጠግም። 36 ነገር ግን አይታችሁኝ እንዳላመናችሁ አልጓችሁ። 37 አብ የሚሰጠኝ ሁሉ ወደ እኔ ይመጣል፤ ወደ እኔም የሚመጣውን ከቶ ወደ ውጭ አላወጣውም፤ 38 ፈቃዴን ለማድረግ አይደለም እንጂ የላከኝን ፈቃድ ለማድረግ ከሰማይ ወርጃለሁና። 39 ከሰጠኝም ሁሉ አንድን ስንኳ እንዳላጠፋ በመጨረሻው ቀን እንዳስነሣው እንጂ የላከኝ የአብ ፈቃድ ይህ ነው። 40 ልጅንም አይቶ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወትን እንዲያገኝ የአባቴ ፈቃድ ይህ ነው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ።

41 እንግዲህ አይሁድ፡- ከሰማይ የወረደ እንጀራ እኔ ነኝ ስላለ ስለ እርሱ አንጐራጐሩና፡- 42 አባቱንና እናቱን የምናውቃቸው ይህ የዮሴፍ ልጅ ኢየሱስ አይደለምን? እንግዲህ፡- ከሰማይ ወርጃለሁ እንዴት ይላል? አሉ።

43 ኢየሱስ መለሰ አላቸውም፡- እርስ በርሳችሁ አታንጐራጐሩ። 44 የላከኝ አብ ከሳበው በቀር ወደ እኔ ሊመጣ የሚችል የለም፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ። 45 ሁሉም ከእግዚአብሔር የተማሩ ይሆናሉ ተብሎ በነበያት ተጽፎአል፤ [ኢሳያይስ 54፡13] እንግዲህ ከአብ የሰማ የተማረም ሁሉ ወደ እኔ ይመጣል። 46 አብን ያየ ማንም የለም፤ ከእግዚአብሔር ከሆነ በቀር፤ እርሱ አብን አይቶአል። 47 እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው። 48 የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ። 49 አባቶቻችሁ በምድረ በዳ መና በሉ ሞቱም፤ 50 ሰው ከእርሱ በልቶ እንዳይሞት ከሰማይ አሁን የወረደ እንጀራ ይህ ነው። 51 ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘላለም ይኖራል፤ እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው።

52 እንግዲህ አይሁድ፡- ይህ ሰው ሥጋውን ልንበላ ይሰጠን ዘንድ እንዴት ይችላል? ብለው እርስ በርሳቸው ተከራከሩ።

53 ስለዚህ ኢየሱስ እንዲህ አላቸው፡- እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። 54 ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ። 55 ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና። 56 ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ። 57 ሕያው አብ እንደ ላከኝ እኔም ከአብ የተነሣ ሕያው እንደምሆን፤ እንዲሁ የሚበላኝ ደግሞ ከእኔ የተነሣ ሕያው ይሆናል። 58 ከሰማይ የወረደ እንጀራ ይህ ነው፤ አባቶቻችሁ መና በልተው እንደ ሞቱ አይደለም፤ ይህን እንጀራ የሚበላ ለዘላለም ይኖራል 59 በቅፍርናም ሲያስተምር ይህን በምኲራብ አለ።

⁹⁰ [ዮሐ. 6፡26] ቀደም ሲል ከባሕሩ ማዶ ከዳቦና ከዓሣው በበሉ ሰዎች ዘንድ አሁንም ተመሳሳይ የራስ ወዳድነት ዓላማ (ክፍል 73) ይታያል። እነዚያ ሰዎች ከጌታ መንግሥት ጋር የተያያዙ ስጦታዎችን ሊቀበሉ የተዘጋጁ ነበሩ። ሥነ-ምግባራዊ ኃላፊነቶቹ ግን አልተሞላዋቸውም።

⁹¹ [ዮሐ. 6፡35] ዮሐንስ ወንጌል ውስጥ “እኔ ነኝ” የሚሉት ሐረጎች ሰፊ ቁም ነገር አላቸው። በሌሎች ሥፍራዎች እንደተጠቀሰው ሁሉ ምናልባት ሙሴ ከሚቃጠለው ቁጥቋጥ የሰማውን የእግዚአብሔር ስም ዘጸአት 3፡14ን ይጠቅስ ይሆናል። ይህ ዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ከተጠቀሱት ሰባት እንዲህ ያሉ አባባሎች የመጀመሪያው ነው (ዮሐ. 8፡12፤ 10፡7፤ 9፤ 10፡11፤ 14፤ 11፡25፤ 14፡6፤ 15፡1፤ 5)።

◆ ክፍል 76ሊ. ከደቀ መዛሙርቱ ብዙዎቹ ወደ ጓላ መመለሳቸው
[ክፍል 82ን ይመልከቱ]
- ቅፍርናሆም -

ዮሐንስ 6፡60-71

60 ከደቀ መዛሙርቱም ብዙዎች በሰሙ ጊዜ፡- ይህ የሚያስጨንቅ ንግግር ነው፤ ማን ሊሰማው ይችላል? አሉ።

61 ኢየሱስ ግን ደቀ መዛሙርቱ ስለዚህ እንዳንጎራጎሩ በልቡ አውቆ አላቸው፡- ይህ ያሰናክላችኋልን? 62 እንግዲህ የሰው ልጅ አስቀድሞ ወደ ነበረበት ሲወጣ ብታዩ እንዴት ይሆናል? 63 ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ነው፤ ሥጋ ምንም አይጠቅምም፤ እኔ የነገርኋችሁ ቃል መንፈስ ነው ሕይወትም ነው። 64 ነገር ግን ከእናንተ የማያምኑ አሉ። ኢየሱስ የማያምኑት እነማን እንደ ሆኑ አሳልፎ የሚሰጠውም ማን እንደ ሆነ ከመጀመሪያ ያውቅ ነበርና። 65 ደግሞ፡- ስለዚህ አልኋችሁ፤ ከአብ የተሰጠው ካልሆነ ወደ እኔ ሊመጣ የሚችል የለም አለ።

66 ከዚህም የተነሣ ከደቀ መዛሙርቱ⁹² ብዙዎች ወደ ጓላ ተመለሱ፤ ወደ ፊትም ከእርሱ ጋር አልሄዱም።

67 ኢየሱስም ለአሥራ ሁለቱ፡- እናንተ ደግሞ ልትሄዱ ትወዳላችሁን? አለ።

68 ስምዖን ጴጥሮስ፡- ጌታ ሆይ፤ ወደ ማን እንሄዳለን? አንተ የዘላለም ሕይወት ቃል አለህ፤ 69 እኛስ አንተ ክርስቶስ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆንህ አምነናል⁹³ አውቀናልም ብሎ መለሰለት።

70 ኢየሱስም፡- እኔ እናንተን አሥራ ሁለታችሁን የመረጥኋችሁ አይደለምን? ከእናንተም አንዱ ዲያብሎስ ነው ብሎ መለሰላቸው። 71 ስለ ስምዖንም ልጅ ስለ አስቆርቱ ይሁዳ ተናገረ፤ ከአሥራ ሁለቱ አንዱ የሆነ እርሱ አሳልፎ ይሰጠው ዘንድ አለውና።

⁹² [ዮሐ. 6፡66] ለውጫዊው ባሕርይ ለውጥ የውስጣዊው ሰው መለወጥ ብቸኛውና ትክክለኛው መሠረት መሆኑ ጠንካራ ትኩረት የተሰጠው ቢሆንም፤ አሳቡን ብዙ አድማጮች አይቀበሉትም ነበር (ዮሐ. 6፡60)። በመሆኑም ደቀ መዛሙርት ይሆናሉ ከተባሉት ብዙዎቹ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አልተከተሉትም። ዮሐንስ 6፡66 ወንጌሉ ውስጥ “ደቀ መዛሙር” የሚለው ቃል አጠቃቀም የተለወጠበት ነው። ከዚህ ጊዜ በኋላ “ደቀ መዛሙር” የሚለው ቃል “እውነተኛ ደቀ መዛሙር” የሚል ስሜት ኖረው።

⁹³ [ዮሐ. 6፡69] ጴጥሮስና ሌሎች ደቀ መዛሙርት ጓደኞቹ በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ከሚሰጣቸው ትምህርት መግቢያ ላይ ደርሰው ነበር። ይህ የእምነት ኑዛዜያቸው ቀደም ሲል ካደረጉት ይልቅ የበረታ ቢሆንም (ማቴ. 14፡33፤ ክፍል 74) መሆን እንደሚገባው ቁርጥ ያለ ወይም ግልጥ አልነበረም (ማቴ. 16፡16፤ ክፍል 82)። “የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ” ማለት እግዚአብሔር ለንጉሥነት የቀባው ከማለት በቀር ሌላ ሊሆን አይችልም (መዝ. 16፡10፤ 71፡22፤ 78፡41፤ 89፡18፤ ኢሳ. 1፡4)። ሌሎች ሰዎች ባይቀበሉትም፤ ኢየሱስ በደቀ መዛሙርቱ ዘንድ ተቀባይነት የማግኘቱ ሁኔታ እየጨመረ ሄደ።

> የፈሪሳውያንን፥ የሰዱቃውያንና የሄሮዳውያንን እርሾ አስመልክቶ የተሰጠ ትምህርት <

◆ ክፍል 77. ሥርዓታዊ ንጽሕናን ባለመጠበቅ የተፈጠረ ውዝግብ
- በገሊላ፥ ምናልባት በቅፍርናሆም -

ማቴዎስ 15፡1-3ሀ፥ 7-9፥

3ሉ-6፥ 10-20

1 በዚያን ጊዜ ጻፎችና
ፈሪሳውያን⁹⁴ ከኢየሩሳሌም
ወደ ኢየሱስ ቀረቡና፡-

2 ደቀ መዛሙርትህ ስለ
ምን የሽማግሎችን ወግ
ይተላለፋሉ? እንጀራ
ሲበሉ እጃቸውን
አይታጠቡምና አሉት።

3ሀ እርሱም መልሶ
እንዲህ አላቸው፡-

7 እናንተ ግብዞች፥
ኢሳይያስ ስለ እናንተ፡-

ማርቆስ 7፡1-23

1 ፈሪሳውያንና⁹⁴ ከጻፎች
ወገን ከኢየሩሳሌም
የመጡትም ወደ እርሱ
ተሰበሰቡ። 2 ከደቀ
መዛሙርቱም አንዳንድ
በርኩስ ማለት ባልታጠበ
እጅ እንጀራ ሲበሉ አዩ። 3
ፈሪሳውያንና አይሁድም
ሁሉ የሽማግሎችን ወግ
ሲጠብቁ እጃቸውን ደኅና
አድርገው ሳይታጠቡ
አይበሉምና፤ 4 ከገበያም
ተመልሰው ካልታጠቡ
አይበሉም፤ ጽዋንም
ማድጋንም የናስ ዕቃንም
አልጋንም እንደ ማጠብ
ሌላ ነገር ሊጠብቁት
የተቀበሉት ብዙ አለ።

5 ፈሪሳውያንም
ጻፎችም፡- ደቀ
መዛሙርትህ እንደ
ሽማግሌዎች ወግ ስለ ምን
አይሄዱም? ነገር ግን
እጃቸውን ሳይታጠቡ
እንጀራ ይበላሉ ብለው
ጠየቁት።

6 እርሱ ግን እንዲህ
አላቸው፡- ኢሳይያስ ስለ
እናንተ ስለ ግብዞች፡-

ዮሐንስ 7፡1

1 ከዚህም በኋላ ኢየሱስ
አይሁድ ሊገድሉት
ይፈልጉ ስለ ነበር በይሁዳ
ሊመላለስ አይወድም
ነበርና በገሊላ ይመላለስ
ነበር።

⁹⁴ [ማቴ. 15፡11 ማር. 7፡1] እነዚህ ኢየሩሳሌም ውስጥ ያሉ መሪዎችን የወከሉ ናቸው። ቀደም ሲል ኢየሱስን ሰንበትን በማክበር ጉዳይ ሊያጠምዱ ስላልቻሉ (ክፍል 49ሀ፥ 50፥ 51ን ይመልከቱ) ሌላ ጉዳይ ለማንሣት ወደ ገሊላ መጡ። ይሄውም ከምግብ በፊት እጅ መታጠብን የተመለከተ የሽማግሌዎች ወግ ነበር።

(ማቴዎስ 15:1-3ሀ፤ 7-9፤ 3ለ-6፤ 10-20)

የቀጠለ)

8 “ይህ ሕዝብ በከንፈሩ ያከብረኛል፤ ልቡ ግን ከእኔ በጣም የራቀ ነው፤ 9 የሰውም ሥርዓት የሆነ ትምህርት እያስተማሩ በከንቱ ያመልኩኛል”

ብሎ በእውነት ትንቢት ተናገረ።

3ለ እናንተስ ስለ ወጋችሁ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ስለ ምን ትተላለፋችሁ?

4 እግዚአብሔር፡- አባትህንና እናትህን አክብር፤ [ዘጸአት 20:12፤ ዘዳግም 5:16] ደግሞ፡- አባቱን ወይም እናቱን የሰደበ ፈጽሞ ይሙት ብሎአልና፤ [ዘጸአት 21:17 ዘሌዋውያን 20:9]፤ 5 እናንተ ግን፡-⁹⁵ አባቱን ወይም እናቱን፡- ከእኔ የምትጠቀምበት መባ ነው የሚል ሁሉ፤ 6 አባቱን ወይም እናቱን አያከብርም ትላላችሁ፤ ስለ ወጋችሁም የእግዚአብሔርን ቃል ሻራችሁ።

10 ሕዝቡንም ጠርቶ፡- ስሙ አስተውሉም፤ 11 ሰውን የሚያረክሰው ወደ አፍ የሚገባ አይደለም፤ ከአፍ የሚወጣው ግን ሰውን የሚያረክሰው ይህ ነው አላቸው።

12 በዚያን ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ቀርበው፡- ፈሪሳውያን ይህን ቃል ሰምተው እንደ ተሰናከሉ አወቅህን? አሉት።

(ማርቆስ 7:1-23 የቀጠለ)

“ይህ ሕዝብ በከንፈሩ ያከብረኛል ልቡ ግን ከእኔ በጣም የራቀ ነው፤ 7 የሰውም ሥርዓት የሆነ ትምህርት እያስተማሩ በከንቱ ያመልኩኛል”

ተብሎ እንደ ተጻፈ በእውነት ትንቢት ተናገረ። [ኢሳይያስ 29:13]

8 የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትታችሁ ጽዋን ማድጋንም እንደ ማጠብ የሰውን ወግ ትጠብቃላችሁ፤ ይህንም የመሰለ ብዙ ሌላ ነገር ታደርጋላችሁ።

9 እንዲህም አላቸው፡- ወጋችሁን ትጠብቁ ዘንድ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ እጅግ ንቃችኋል። 10 ሙሴ፡- አባትህንና እናትህን አክብር [ዘጸአት 20:12፤ ዘዳግም 5:16]፤ ደግሞ፡- አባቱን ወይም እናቱን የሰደበ ፈጽሞ ይሙት ብሎአልና። [ዘጸአት 21:17፤ ዘሌዋውያን 20:9] 11 እናንተ ግን ትላላችሁ፡-⁹⁵ ሰው አባቱን ወይም እናቱን፡- ከእኔ የምትጠቀምበት ነገር ሁሉ ቀርባን ማለት መባ ነው ቢል፤ 12 ለአባቱና ለእናቱ ምንም እንኳ ሊያደርግ ወደ ፊት አትፈቅዱለትም፤ 13 ባስተላለፋችሁትም ወግ የእግዚአብሔርን ቃል ትሽራላችሁ፤ እንደዚሁም ይህን የሚመስል ብዙ ነገር ታደርጋላችሁ።

14 ደግሞም ሕዝቡን ጠርቶ፡- ሁላችሁ እኔን ስሙ አስተውሉም። 15 ከሰው የሚወጡት ሰውን የሚያረክሱ ናቸው እንጂ ከሰው ውጭ የሚገባውስ ሊያረክሰው የሚችል ምንም የለም። 16 የሚሰማ ጆሮ ያለው ቢኖር ይስማ አላቸው።

⁹⁵ [ማቴ. 15:5፤ ማር. 7:11] ይህ በሕግ መምህራንና በፈሪሳውያን የተደገፈ ልዩ ልማድ ነው። ይህን ልማድ በመከተል ወላጆቻቸውን ያከብሩ ዘንድ እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትእዛዝ ይሸሩ ነበር። ውጫዊ ሁኔታ ላይ የሚያተኩረው ሥርዓታቸው፤ ውስጣዊ ባሕርይን በዋናነት የሚመለከተውን የኢየሱስ ትምህርት ይቃረን ነበር (ማቴ. 15:11፤ ማር. 7:15)። ይህን ጉዳይ ግልጽ ሊያደርግ ነው የፈለገው፤ በተለይ ለደቀ መዛሙርቱ (ማቴ. 15:12-20፤ ማር. 7:17-23)።

(ማቴዎስ 15:1-3ሀ፤ 7-9፤ 3ለ-6፤ 10-20)

የቀጠለ

13 እርሱ ግን መልሶ:- የሰማዩ አባቴ ያልተከለው ተክል ሁሉ ይነቀላል። 14 ተዉአቸው፤ ዕውሮችን የሚመሩ ዕውሮች ናቸው፤ ዕውርም ዕውርን ቢመራው ሁለቱም ወደ ጉድጓድ ይወድቃሉ አለ።

15 ጴጥሮስም መልሶ:- ምሳሌውን ተርጉምልን አለው።

16 ኢየሱስም እንዲህ አለ:- እናንተ ደግሞ እስካሁን የማታስተውሉ ናችሁን? 17 ወደ አፍ የሚገባ ሁሉ ወደ ሆድ አልፎ ወደ እዳሪ እንዲጣል አትመለከቱምን? 18 ከአፍ የሚወጣ ግን ከልብ ይወጣል፤ ሰውንም የሚያረክሰው ያ ነው።

19 ከልብ ክፉ አሳብ፤ መግደል፤ ምንዝርነት፤ ዝሙት፤ መስረቅ፤ በውሸት መመስከር፤ ስድብ ይወጣልና። 20 ሰውን የሚያረክሰው ይህ ነው እንጂ፤ ባልታጠበ እጅ መብላትስ ሰውን አያረክሰውም።

◆ ክፍል 78. ለአማጂ ከነናዊት ጢሮስ እና ሲዶና ውስጥ የተደረገላት አገልግሎት

- በጢሮስና ሲዶና አካባቢ -

ማቴዎስ 15:21-28

21 ኢየሱስም ከዚያ ወጥቶ ወደ ጢሮስና ወደ ሲዶና አገር ሄደ። 22 እነሆም፤ ከነናዊት ሴት ከዚያ አገር ወጥታ:- ጌታ ሆይ፤ የዳዊት ልጅ፤ ማረኝ፤ ልጄን ጋኔን ክፉኛ ይዞአታል ብላ ጮኸች።

23 እርሱ ግን አንዳች አልመለሰላትም። ደቀ መዛሙርቱም ቀርበው:- በኋላችን ትጮኻለችና አሰናብታት እያሉ ለመኮት።

24 እርሱም መልሶ:- ከእስራኤል ቤት ለጠፉት በጎች በቀር⁹⁶ አልተላክሁም አለ።

(ማርቆስ 7:1-23 የቀጠለ)

17 ከሕዝቡ ዘንድ ወደ ቤት ከገባ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ምሳሌውን ጠየቁት። 18 እርሱም:- እናንተ ደግሞ እንደዚህ የማታስተውሉ ናችሁን? ከውጭ ወደ ሰው የሚገባ ሊያረክሰው ምንም እንዳይችል አትመለከቱምን? 19 ወደ ሆድ ገብቶ ወደ እዳሪ ይወጣል እንጂ ወደ ልብ አይገባምና፤ መብልን ሁሉ እያጠራ አላቸው።

20 እርሱም አለ:- ከሰው የሚወጣው ሰውን የሚያረክስ ያ ነው።

21 ከውስጥ ከሰው ልብ የሚወጣ ክፉ አሳብ፤ 22 ዝሙት፤ መስረቅ፤ መግደል፤ ምንዝርነት፤ መጉምገሚያ፤ ክፉት፤ ተንኩል፤ መዳራት፤ ምቀኝነት፤ ስድብ፤ ትዕቢት፤ ስንፍና ናቸውና፤ 23 ይህ ክፉው ሁሉ ከውስጥ ይወጣል ሰውን ያረክሰዋል።

ማርቆስ 7:24-30

24 ከዚያም ተነሥቶ ወደ ጢሮስና ወደ ሲዶና አገር ሄደ። ወደ ቤትም ገብቶ ማንም እንዳያውቅበት ወደደ ሊሰወርም አልተቻለውም፤ 25 ወዲያው ግን ታናሺቱ ልጅዋ ርዞስ መንፈስ ያደረባት አንዲት ሴት ስለ እርሱ ሰምታ መጣችና በእግሩ ላይ ተደፋች 26 ሴቲቱም ግሪክ፤ ትውልድዋም ሲሮፊኒያዊት ነበረች፤ ከልጅዋ ጋኔን ያወጣላት ዘንድ ለመነችው።

⁹⁶ [ማቴ. 15:24] በመቀጠል ላይ የነበረው የኢየሱስ ተልእኮ ልዩ አሠራር (ማቴ. 10:5-6፤ ክፍል 70ለ) እዚህ ከሆነው ይልቅ የትም በግልጽ አልታየም። ከፈሪሳውያን ጠላቶቹ ወደ አረማውያን ክልል በመሸጥ ላይ ሳለ (ማቴ. 15:21፤ ማር. 7:24) የዚህችን ሴት ጥያቄ በመጀመሪያ በፍጹም አልተቀበለም (ማቴ. 15:23)። ሴትዮይቱ ከእስራኤል ወገን ባለመሆኗ መልካም እንዲደረግላት የመጠየቅ መብት አልነበራትም። አረማውያን በረከት የሚያገኙት፤ እግዚአብሔር እስራኤልን ሲባርክ በተዘዋዋሪ መንገድ ብቻ መሆኑን መገንዘብን ከገለጠች በኋላ ግን፤ ኢየሱስ አመለካከትና እምነቷን አድንቆ እንደጥያቄ አደረገላት (ማቴ. 15:27-28፤ ማር. 7:29-30)።

(ማቴዎስ 15:21-28 የቀጠለ)

25 እርሰዋ ግን መጥታ:- ጌታ ሆይ፤ እርዳኝ እያለች ሰገደችለት።

26 እርሱ ግን መልሶ:- የልጆችን እንጀራ ይዞ ለቡችሎች መጣል አይገባም አለ።

27 እርሰዋም:- አዎን ጌታ ሆይ፤ ቡችሎችም እኮ ከጌቶቻቸው ማዕድ የወደቀውን ፍርፋሪ ይበላሉ አለች።

28 በዚያን ጊዜ ኢየሱስ መልሶ:- አንቺ ሴት፤ እምነትሽ ታላቅ ነው፤ እንደወደድሽ ይሁንልሽ አላት። ልጅዋም ከዚያች ሰዓት ጀምሮ ዳነች።

(ማርቆስ 7:24-30 የቀጠለ)

27 ኢየሱስ ግን:- ልጆቹ በፊት ይጠግቡ ዘንድ ተዬ የልጆቹን እንጀራ ይዞ ለቡችሎች መጣል አይገባምናአላት።

28 እርሰዋም መልሷ:- አዎን፤ ጌታ ሆይ፤ ቡችሎች እንኳ ከማዕድ በታች ሆነው የልጆችን ፍርፋሪ ይበላሉ አለችው።

29 እርሱም:- ስለዚህ ቃልሽ ሂጂ ጋኔኑ ከልጅሽ ወጥቶአል አላት።

30 ወደ ቤትዋም ሄዳ ጋኔኑ ወጥቶ ልጅዋም በአልጋ ላይ ተኝታ አገኘች።

◆ ክፍል 79ሀ. “አሥር ከተማ” በተባለው ሥፍራ የተከናወነ ፈውስ - ከጢሮስ ገሊላ ባሕር አጠገብ ወደምትገኘው አሥር ከተማ -

ማቴዎስ 15:29-31

29 ኢየሱስም ከዚያ አልፎ ወደ ገሊላ ባሕር አጠገብ መጣ፤ ወደ ተራራም ወጥቶ በዚያ ተቀመጠ።

30 ብዙ ሕዝብም አንካሶችን፤ ዕውሮችንም፤ ዲዳዎችንም፤ ጉንድሾችንም፤ ሌሎችንም ብዙ ይዘው ወደ እርሱ ቀረቡ፤ በኢየሱስም እግር አጠገብ ጣሉአቸው፤ ፈወሳቸውም፤ 31 ስለዚህም ሕዝቡ ዲዳዎች ሲናገሩ፤ ጉንድሾችም ሲድኑ፤ አንካሶችም ሲሄዱ፤ ዕውሮችም ሲያዩ አይተው ተደነቁ፤ የእስራኤልንም አምላክ አከበሩ።

ማርቆስ 7:31-37

31 ደግሞም ከጢሮስ አገር ወጥቶ በሲዶና⁹⁷ አልፎ አሥር ከተማ በሚባል አገር መካከል ወደ ገሊላ ባሕር መጣ። 32 ደንቆሮና ኩልታፋም የሆነ ሰው ወደ እርሱ አመጡ።

33 እጁንም ይጭንበት ዘንድ ለመኑት። ከሕዝቡም ለይቶ ለብቻው ወሰደው፤ ጣቶቹንም በጀሮቹ አገባ እንትፍም ብሎ መላሱን ዳሰሰ፤ 34 ወደ ሰማይም አሻቅቦ አይቶ ቃተተና:- ኤፍታህ አለው፤ እርሱም ተከፈት ማለት ነው። 35 ወዲያውም ጀሮቹ ተከፈቱ የመላሱም እስራት ተፈታ አጥርቶም ተናገረ።

36 ለማንም አትንገሩ ብሎ አዘዛቸው⁹⁸ እነርሱ ግን ባዘዛቸውም መጠን ይልቅ እጅግ አወሩት። 37 ያለ መጠንም ተገረሙና:- ሁሉን ደኅና አድርጎአል፤ ደንቆሮችም እንዲሰሙ ዲዳዎችም እንዲናገሩ ያደርጋል አሉ።

⁹⁷ [ማር. 7:31] ኢየሱስ ከሜዲትራኒያን ዳርቻ እስከ ገሊላ ባሕር ምሥራቅ ዳር ያለውን ረጅምና ጠመዝማዛ መንገድ የተጓዘው፤ ምናልባት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ለብቻው ለመሆን ስለፈለገ ይሆናል። ይህ ጉዞ አጋንንት ያደረባቸውን ሁለት ሰዎች ፈውሶባት ወደነበረና ጌርሴኖር የተባለ ስፍራ መራው (ክፍል 66)።

◆ ክፍል 79ለ. “አሥር ከተማ” ውስጥ አራት ሺዎችን መመገብ

[ክፍል 72ሐና 81ሀን ይመልከቱ]

- የአሥር ከተማ -

ማቴዎስ 15:32-38

32 ኢየሱስም ደቀ መዛሙርቱን ጠርቶ፡- ሕዝቡ ከእኔ ጋር እስካሁን ሦስት ቀን ውለዋልና የሚበሉት ስለ ሌላቸው አዝንላቸዋለሁ፤ በመንገድም እንዳይዝሉ ጠማቸውን ላሰናብታቸው አልወድም አላቸው። 33 ደቀ መዛሙርቱም፡- ይህን ያህል ሕዝብ የሚያጠግብ ይህን ያህል እንጀራ በምድረ በዳ ከወዴት፡፡ እናገኛለን? አሉት።

34 ኢየሱስም፡- ስንት እንጀራ አላችሁ? አላቸው።

እነርሱም፡- ሰባት፤ ጥቂትም ትንሽ ዓሣ አሉት።

35 ሕዝቡም በምድር ላይ እንዲቀመጡ አዘዘ፤ 36 ሰባቱንም እንጀራ ዓሣውንም ይዞ አመሰገነ ቈርሶም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ፤ ደቀ መዛሙርቱም ለሕዝቡ።

37 ሁሉም በሉና ጠገቡ፤ የተረፈውንም ቁርስራሽ ሰባት ቅርጫት ሙሉ አነሡ።

38 የበሉትም ከሴቶችና ከልጆች በቀር አራት ሺህ ወንዶች ነበሩ።

ማርቆስ 8:1-9ሀ

1 በዚያ ወራት ደግሞ ብዙ ሕዝብ ነበረ የሚበሉትም ስለሌላቸው ደቀ መዛሙርቱን ጠርቶ፡- 2 ሕዝቡ ከእኔ ጋር እስካሁን ሦስት ቀን ውለዋልና የሚበሉት ስለሌላቸው አዝንላቸዋለሁ፤ 3 ከእነርሱም አንዳንዶቹ ከሩቅ መጥተዋልና ጠማቸውን ወደ ቤታቸው ባሰናብታቸው በመንገድ ይዝላሉ አላቸው።

4 ደቀ መዛሙርቱም፡- በዚህ በምድረ በዳ እንጀራ ከየት፡፡ አግኝቶ ሰው እነዚህን ማጥገብ ይችላል? ብለው መለሱለት።

5 እርሱም፡- ስንት እንጀራ አላችሁ? ብሎ ጠየቃቸው።

እነርሱም፡- ሰባት አሉት።

6 ሕዝቡም በምድር እንዲቀመጡ አዘዘ። ሰባቱንም እንጀራ ይዞ አመሰገነ፤ ቈርሶም እንዲያቀርቡላቸው ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠ፤ ለሕዝቡም አቀረቡ። 7 ጥቂትም ትንሽ ዓሣ ነበራቸው፤ ባረከውም ይህንም ደግሞ እንዲያቀርቡላቸው አዘዘ። 8 በሉም ጠገቡም፤ የተረፈውንም ቀርስራሽ ሰባት ቅርጫት አነሡ። 9ሀ የበሉትም አራት ሺህ ያህል ነበሩ።

98 [ማር. 7:36] ለማንም እንዳትናገሩ ተብሎ እዚህ በታዘዘውና ቀደም ሲል ወሬው እንዲሠራጭ በተሰጠው (ማር. 5:19፤ ክፍል 66) ትእዛዝ መካከል ያለው ልዩነት ሰፊ ነው። ኢየሱስ ቀደም ሲል መልእክቱን ለብዙዎች ያደርስ ነበር፤ አሁን ግን የወሬው መሠራጨት አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት የማስልጠኑን ልዩ ሥራ የሚያደናቅፍበት መሆኑ ግልጽ ሆነ። ሕመምተኞችን በሚፈውስበት ጊዜም እንኳን ከብዙ ሰዎች እይታ ለመሠወር ልዩ ጥረት ያደርግ ነበር (ማር. 7:33)።

99 [ማቴ. 15:33፤ ማር. 8:4] ከጥቂት ጊዜ በፊት አምስት ሺህ ሰዎች መመገባቸውን ደቀ መዛሙርቱ መርሳታቸው (ክፍል 72ሐ) የሚገርም ነው። ምናልባት ኢየሱስ ቀደም ሲል በዚያ የነበሩትን ብዙ ሰዎች በራስ ወዳድነታቸው በጥብቅ መገሰጹን (ዮሐ. 6:26-27፤ ክፍል 76ሀ) የተገነዘቡት በተሳሳተ መንገድ ይሆናል። ይህን የመሰለ ተአምር ዳግመኛ የሚፈጽም አልመሰላቸውም። ኢየሱስ ይህን የተሳሳተ ግንዛቤ ለማስተካከል ሲል በጣም ብዙ ሰዎችን በተአምር መገበ። ማንነቱንና እንዲያ ያለውን ተአምር ማድረጉ በመሠረቱ ስሕተት እንዳልሆነ ለአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት በትዕግሥት አረጋገጠላቸው።

◆ ክፍል 80. ወደ ገሊላ መመለስ እና ከፈረሳውያን፣ እንዲሁም ከሰዱቃውያን ጋር መጋጨት [ክፍል 62ና 106ን ይመልከቱ]
- ከአሥር ከተማ ወደ መጌዶል (ዳልማኑታ) -

ማቴዎስ 15:39-16:4

39 ሕዝቡንም ካሰናበተ በኋላ ወደ ታንኳይቱ ገብቶ ወደ መጌዶል¹ አገር መጣ።

1 ፈረሳውያንና ሰዱቃውያንም ቀርበው ሲፈትኑት ከሰማይ ምልክት² እንዲያሳያቸው ለመነት።

2 እርሱ ግን መልሶ እንዲህ አላቸው፡- በመሸ ጊዜ፡- ሰማይ ቀልቶአልና ብራ ይሆናል ትላላችሁ፤ 3 ማለዳም፡- ሰማይ ደምኖ ቀልቶአልና ዛሬ ይዘንባል ትላላችሁ። የሰማይን ፊትማ መለየት ታውቃላችሁ፤ የዘመኑን ምልክት መለየት አትችሉምን? 4 ክፉና አመንዝራ ትውልድ ምልክት ይሻል፤ ከነቢዩም ከዮናስ ምልክት በቀር ምልክት አይሰጠውም። ትቶአቸውም ሄደ።

ማርቆስ 8:9ለ-12

9ለ አሰናበታቸውም። 10 ወዲያውም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወደ ታንኳይቱ ገብቶ ወደ ዳልማኑታ¹ አገር መጣ።

11 ፈረሳውያንም ወጡና ሊፈትኑት ከሰማይ ምልክት ከእርሱ ፈልገው ከእርሱ ጋር ይከራከሩ ጀመር።

12 በመንፈሱም እጅግ ቃተተና፡- ይህ ትውልድ ስለ ምን ምልክት ይፈልጋል? እውነት እላችኋለሁ፤ ለዚህ ትውልድ ምልክት አይሰጠውም አለ።

◆ ክፍል 81ሀ. ስለ ፈረሳውያን፣ ሰዱቃውያንና ሄሮዳውያን ስሕተት የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

[ክፍል 72ሐ፣ 79ለና 108ሀን ይመልከቱ]

- በገሊላ ባሕር በስተ ምሥራቅ -

ማቴዎስ 16:5-12

5 ደቀ መዛሙርቱም ወደ ማይ በመጡ ጊዜ እንጀራ መያዝን ረሱ። 6 ኢየሱስም፡- ከፈረሳውያንና ከሰዱቃውያን እርሾ³ ተጠንቀቁና ተጠበቁ አላቸው።

ማርቆስ 8:13-21

13 ትቶአቸውም እንደ ገና ወደ ታንኳይቱ ገብቶ ወደ ማይ ሄደ።

14 እንጀራ መያዝም ረሱ፤ ለእነርሱም ከአንድ እንጀራ በቀር በታንኳይቱ አልነበራቸውም። 15 እርሱም፡- ተጠንቀቁ፤ ከፈረሳውያንና ከሄሮድስ

¹ [ማቴ. 15:39፤ ማር. 8:10] መጌዶል እና ዳልማኑታ የአንድ አካባቢ ሁለት ስሞች፤ ወይም በአንድ የተቀራረበ አካባቢ የሚገኙ የሁለት የተለያዩ ቦታዎች ስሞች ናቸው።

² [ማቴ. 16:1] ኢየሱስ እንደገና ገሊላን እንደረገጠ ነው ጠላቶቹ የተነሡበት። ምልክት እንዲያሳያቸው ጠየቁት። ምናልባት እግዚአብሔር ለሙሴ (ዘዳ. 16:15)፣ ለኢያሱ (ኢያሱ 10:13)፣ ለሳሙኤል (1ኛ ሳሙ. 12:18)፣ ለኤልያስ (1ኛ ነገሥ. 18:38) እና ለኢሳይያስ (2ኛ ነገሥ. 20:11፤ ኢሳ. 38:8) ስላደረገው ነገር ይሆናል። ሆኖም ኢየሱስ በበፊቱ መልሱ ጻፈ (ማቴ. 16:4 ፣ እና ማር. 8:12ን ከማቴ. 12:39፣ ክፍል 62 ጋር ያነጻጽሩ)። ኢየሱስን በመቃወሙ ተግባር ሰዱቃውያን ከፈረሳውያን ጋር ተባበሩ። ሁለቱም ወገኖች በኢየሱስ ላይ ባላቸው ጠላትነት የተነሣ ልዩነታቸውን ለመርሳትም ተስማሙ።

(ማቴዎስ 16:5-12 የቀጠለ)

7 እነርሱም፦ እንጀራ ባንይዝ ነው ብለው እርስ በርሳቸው ተነጋገሩ።

8 ኢየሱስም አውቆ እንዲህ አላቸው፦ እናንተ እምነት የጐደላችሁ፤ እንጀራ ስለ ሌላችሁ ስለ ምን እርስ በርሳችሁ ተነጋገራላችሁ? ገና አታስተውሉምን? 9 ለአምስቱ ሺህ አምስቱ እንጀራ፤ ስንት መሶብም እንዳነሣችሁ ትዝ አይላችሁምን? 10 ወይስ ለአራቱ ሺህ ሰባቱ እንጀራ፤ ስንት ቅርጫትም እንዳነሣችሁ ትዝ አይላችሁምን? 11 ከፈሪሳውያንና ከሰዱቃውያን እርሾ እንድትጠበቁ ብዬ ስለ እንጀራ እንዳልተናገርኋችሁ እንዴት አታስተውሉምን? 12 እነርሱም ከፈሪሳውያንና ከሰዱቃውያን ትምህርት እንጂ ከእንጀራ እርሾ እንዲጠበቁ እንዳላላቸው ያን ጊዜ አስተዋሉ።

(ማርቆስ 8:13-21 የቀጠለ)

እርሾ³ ተጠበቁ ብሎ አዘዛቸው።

16 እርስ በርሳቸውም፦ እንጀራ ስለሌለን ይሆናል ብለው ተነጋገሩ።

17 ኢየሱስም አውቆ እንዲህ አላቸው፦ እንጀራ ስለሌላችሁ ስለ ምን ተነጋገራላችሁ? ገና አልተመለከታችሁምን? አላስተዋላችሁምን? 18 ልባችሁስ ደንዝዞአልን? ዓይን ሳላችሁ አታዩምን? ጀርባ ሳላችሁ አትሰሙምን? [ሕዝቅኤል 12:2] ትዝስ አይላችሁምን? 19 አምስቱን እንጀራ ለአምስት ሺህ በቁረስሁ ጊዜ፤ ቊርስራሹ የሞላ ስንት መሶብ አነሣችሁ? እነርሱም፦ አሥራ ሁለት አሉት።

20 ሰባቱን እንጀራስ ለአራት ሺህ በቁረስሁ ጊዜ፤ ቊርስራሹ የሞላ ስንት ቅርጫት አነሣችሁ? እነርሱም፦ ሰባት አሉት።

21 ገና አላስተዋላችሁምን? አላቸው።

◆ ክፍል 81ለ. ቤተ ሳይዳ ውስጥ አንድ ዓይነ ስውር መፈወሱ - ቤተ ሳይዳ -

ማርቆስ 8:22-26

22 ወደ ቤተ ሳይዳም መጡ። ዕውርም አመጡለት፤ እንዲዳስሰውም ለመኑት። 23 ዕውሩንም እጁን ይዞ ከመንደር ውጭ አወጣው፤ በዓይኑም ተፍቶበት እጁንም ጭናበት፦ አንዳች ታያለህን ብሎ ጠየቀው።

24 አሻቅቦም፦ ሰዎች እንደ ዛፍ ሲመላለሱ አያለሁ አለ።

25 ከዚህም በኋላ ደግሞ እጁን በዓይኑ ላይ ጫነበት አጥርቶም እየና ዳነም ከሩቅም ሳይቀር ሁሉን ተመለከተ።⁴ 26 ወደ ቤቱም ሰደደውና፦ ወደ መንደሩ አትግባ በመንደሩም ለማንም አንዳች አትናገር አለው።

³ [ማቴ. 16:6፤ ማር. 8:15] እርሾ የርኩሰት ምሳሌ ሆኖ በሕግ ውስጥ ተጠቅሷል (ዘጸ. 34:25፤ ዘሌ. 2:11)። ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ ይህን ምሳሌ እንደሚረዱ ገምቶ ነበር (ማቴ. 6:11፤ ማር. 8:17፤ 21)። ከአምስት ሺሆኛና ከአራት ሺሆኛ ጋር ያደረጋቸው ተአምራት ስለምግብ ችግር ማሰብ የማያሻው መሆኑን አስገንዝቧቸዋል (ክፍል 72ሐ እና 79ለ)። ሰዎችን ስለ እውነተኛው የርኩሰት ምንጭ የሰጠው መግለጫ በደቀ መዛሙርቱ አእምሮ ገና ትኩስ ነበር (ክፍል 77)። ጌታ ይናገር የነበረው፤ በመንፈሳዊ ሕይወት ላይ ሊመጣ ስለሚችለው ርኩሰት መሆኑን በጥቂት ማስታወስ ብቻ ሊረዱ ይችሉ ነበር። ፈሪሳውያን፤ ሰዱቃውያንና የሄሮድስ ደጋፊዎች ሁሉ የእግዚአብሔር መንግሥትን አሳብ አጣመውታል። ፈሪሳውያን አሳቡ ከሽማግሌዎች ልማድ ጋር እንዲስማማ አድርገው ሊያስተካክሉት ይችሉ ነበር። ሰዱቃውያን በማንናዘብ ዘዴ ተጠቅመው ይህን ጉዳይ በተመለከተ ብሉይ ኪዳን ውስጥ የተነገረን ትንቢት ለመሻር ሞከሩ። የሄሮድስ ተከታዮች ደግሞ ከሄሮድስ ቤተሰብ አባላት በተስፋ የሚጠበቅ ጉጉሥ እንደሚኖር ቆጠሩ። አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ራሳቸውን ከተሳሳተ ግንዛቤ እያራቁ፤ ሊታወቅ ስላለው መሢሕ እውቀት ራሳቸውን ያዘጋጁ ነበር (ክፍል 82)።

> መሢሐዊነት በትምህርት ተሰጠ፥ ተረጋገጠ <

◆ ክፍል 82. ጴጥሮስ ኢየሱስን መሢሐነት ተናገረ፤ ስለ ቤተ ክርስቲያን የተነገረ የመጀመሪያ ትንቢት

[ክፍል 76ለን ይመልከቱ]

- ፊልጶስ ቂሣርያ አገር -

ማቴዎስ 16፡13-20

13 ኢየሱስም ወደ ፊልጶስ ቂሣርያ⁵ አገር በደረሰ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን፡- ሰዎች የሰውን ልጅ ማን እንደ ሆነ ይሉታል? ብሎ ጠየቀ።

14 እነርሱም፡- አንዳንዱ መጥምቂ ዮሐንስ፥ ሌሎችም ኤልያስ፥ ሌሎችም ኤርምያስ ወይም ከነቢያት አንዱ ነው ይላሉ አሉት።

15 እርሱም፡- እናንተስ እኔን ማን እንደ ሆንሁ ትላላችሁ?⁶ አላቸው።

16 ስምዖን ጴጥሮስም መልሶ፡-⁷ አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ አለ።

ማርቆስ 8፡27-30

27 ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱም በፊልጶስ ቂሣርያ⁵ ወዳሉ መንደሮች ወጡ በመንገድም፡- ሰዎች እኔ ማን እንደ ሆንሁ ይላሉ? ብሎ ደቀ መዛሙርቱን ጠየቃቸው።

28 እነርሱም፡- መጥምቂ ዮሐንስ፥ ሌሎችም ኤልያስ፥ ሌሎችም ከነቢያት አንዱ ብለው ነገሩት።

29 እናንተስ እኔ ማን እንደ ሆንሁ ትላላችሁ?⁶ ብሎ ጠየቃቸው።

ጴጥሮስም፡- አንተ ክርስቶስ ነህ ብሎ መለሰለት።

ሉቃስ 9፡18-20

18 ለብቻውም ሲጸልይ ደቀ መዛሙርቱ ከእርሱ ጋር ነበሩና፡- ሕዝቡ እኔ ማን እንደ ሆንሁ ይላሉ? ብሎ ጠየቃቸው።

19 እነርሱም መልሰው፡- መጥምቂ ዮሐንስ፥ ሌሎችም፡- ኤልያስ፥ ሌሎችም፡- ከቀደሙት ነቢያት አንዱ ተነሥቶአል ይላሉ አሉት።

20 እናንተስ እኔ ማን እንደ ሆንሁ ትላላችሁ? አላቸው። ጴጥሮስም መልሶ፡- ከእግዚአብሔር የተቀባህ ነህ አለ።

⁴ [ማር. 8፡25] በማርቆስ ብቻ ከተመዘገቡት ሁለት ተአምራት ይህ አንዱ ነው (ክፍል 79ሀ)። አንድ ሰው ከሁለቱ ተአምራት በመነሣት ክርስቶስ ፈውሱን ለመተግበር ችግር የገጠመው ይሆናል። በሁለቱም ጊዜ ኢየሱስ ድርጊቱን ያከናወነው ለብቻው ገለል ብሎ ነው (ማር. 8፡23)። ድርጊቱ በብዙዎች እንዲታወቅም አልፈለገም ነበር (ማር. 8፡26)። ይህ ቤተላይዳውስጥ በሁለት ደረጃ የተከናወነ ጉዳይ፡ ኢየሱስ በዝግታ የፈወሰበት ብቸኛ አጋጣሚ ነው (ማር. 8፡24-25)። ምናልባት አሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ተአምራቶች ሁሉ በቅጽበት እንደማይከናወኑ እንዲገነዘቡ ይሆናል። በአንዳንድ ሁኔታዎች መለኮታዊ ኃይል በኃጢአትና በደቂላ የሚኖረው ድል በቀስታ የሚከናወን ይሆናል።

⁵ [ማቴ. 16፡13፤ ማር. 8፡27] የዚህ ክልል ገዢ ሄሮድስ ፊልጶስ የተባለው ነው። ከሌሎቹ ወንድሞቹ ማለት ከአርኬላዎስና ከአንቲጶስ ጋር ሲነጻጸር ሄሮድስ ፊልጶስ ትክክለኛ መሪ ነበር። እንደ አንቲጶስ ኢየሱስን የሚጠረጥርበት ምክንያት አልነበረም (ክፍል 72ረ)። ኢየሱስ አረማውያን በብዛት በሚኖሩበትና ጥቂት ሁኔታ ብቻ ከአይሁድ ተቃውሞ በሚያስነሣበት በዚህ አካባቢ ምናልባት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ቆይቶ ይሆናል።

⁶ [ማቴ. 16፡15፤ ማር. 8፡29፤ ሉቃስ 9፡20] ኢየሱስ ትክክለኛ ማንነቱን ሌሎች መገንዘባቸውን ጠይቆ የመረጃው ትክክለኛ ጊዜ መሆኑን ተረዳ። ከወራት በፊት ከገሊላ ከወጣበት ጊዜ አንሥቶ፡ በአካባቢው ይንቀሳቀስ የነበረበት ዓላማ ይህ ነበር (ክፍል 72ለ)። ማንኛውም እንቅስቃሴው ደቀ መዛሙርቱ በርሱ ማንነት እምነት እንዲያድርባቸው ለማድረግ የታቀደ ነው። ስለሆነም ጌታ ያቀረበውን ጥያቄ በመመለስ የተረዱትን ማረጋገጥ ነበረባቸው።

(ማቴዎስ 16:13-20 የቀጠለ)

17 ኢየሱስም መልሶ እንዲህ አለው፡- የዮና ልጅ ስምዖን ሆይ፤ በሰማያት ያለው አባቴ እንጂ ሥጋና ደም ይህን አልገለጠልህምና ብፁዕ ነህ። 18 እኔም እልሃለሁ፤ አንተ ጴጥሮስ ነህ፤ በዚችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያን⁸ እሠራለሁ፤ የገሃነም ደጆችም አይችሉአትም። 19 የመንግሥተ ሰማያትንም መክፈቻዎች እስጥሃለሁ፤ በምድር የምታስረው ሁሉ በሰማያት የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም የምትፈታው ሁሉ በሰማያት የተፈታ ይሆናል። 20 ያን ጊዜም እርሱ ክርስቶስ እንደሆነ ለማንም እንዳይነግሩ⁹ ደቀ መዛሙርቱን አዘዛቸው።

(ማርቆስ 8:27-30 የቀጠለ)

30 ስለ እርሱም ለማንም እንዳይናገሩ⁹ አዘዛቸው።

7 [ማቴ. 16:16] የጴጥሮስን መሉ መልስ የመዘገበው ማቴዎስ ነው። የኢየሱስ መሢሕነትና መለኮታዊነት ለአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አዲስ ጽንሰ አሳብ አይደለም (ማቴ. 14:33፤ ክፍል 74፤ ዮሐ. 1:41፤ 49፤ ክፍል 28)። ጴጥሮስና ሌሎቹ ባዩትና በሰሙት መሠረት ማንነቱን አሁን እንዲህ ሊያረጋግጡ ቻሉ። ጴጥሮስ ለቀረበለት ጥያቄ የመለሰው እውነት፤ ኢየሱስ የቅርብ ተከታዮቹ ለሆኑት አሥራ ሁለት ተከታዮቹ ለሚሰጣቸው ተጨማሪ ትምህርት መሠረት ነው።

8 [ማቴ. 16:18] ይህ ኢየሱስ ሊያከናውነው ያለ አዲስ ሥራ መግለጫ ነው። ገለጣው የተደረገው ቤተ ክርስቲያን ብሎ የጠራት ተቋም አካል ለሚሆኑ ሰዎች ነበር። እነዚህ የጌታ የቅርብ ደቀ መዛሙርት ፈጥነው ሊረዱት ያልቻሉትን፤ በኋላ ግን የሕይወታቸው ዋና ጉዳይ የሆነ ነገር መስማት ጀመሩ።

9 [ማቴ. 16:20፤ ማር. 8:30፤ ሉቃስ 9:21] የኢየሱስ መሢሕነትና መለኮትነት ምንም እንኳን ለቤተ ክርስቲያን መሠረቶች ቢሆኑ፤ በሰፊው የተሠራጩ ጉዳዮች አልነበሩም። በዚህ ጊዜ የእስራኤል መሪዎች የጌታን ሥልጣን አንቀበልም በማለት ቀና መልስ ለመስጠት የነበራቸውን ዕድል አጡ (ክፍል 61)። ሕዝቡ በበኩሉ ከመሢሔ ምድራዊ አገዛዝ ጋር በተያያዘ ሁኔታ ለሚጠየቀው ሥነ-ምግባራዊ ሁኔታ ለመገዛት ፈቃደኛ ያለመሆኑን በተመሳሳይ ሁኔታ ያሳይ ጀመር (ክፍል 73)። ኢየሱሳሌም ውስጥ፤ አይሁድ ባለሥልጣኖች ፊት ማንነቱ በግልጽ እስኪታወቅ ድረስ ይህን ጉዳይ በተመለከተ ከሕዝቡና ከመሪዎቹ ጋር መገናኘቱ ተገቢ አልነበረም (ማቴ. 26:63-64፤ ክፍል 155)።

◆ ክፍል 83. የክርስቶስ ተቀባይነት ማጣት፥ መስቀሉ እና ትንሣኤው ለመጀመሪያ ጊዜ በቅድሚያ ስለመነገሩ

[ክፍል 70ለ፥ 85፥ 86፥ 88፥ 115፥ 125ሀና 130ሀን ይመልከቱ]

- ፊልጶስ ቂሣርያ አጠገብ -

ማቴዎስ 16፥21-26

21 ከዚያን ቀን ጀምሮ ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ይሄድ ዘንድ ከሽማግሌችና ከካህናት አለቆች ከጻፎችም ብዙ መከራ ይቀበልና ይገደል ዘንድ በሦስተኛውም ቀን ይነሣ ዘንድ እንዲገባው ለደቀ መዛሙርቱ ይገልጥላቸው ጀመር።¹⁰

22 ጴጥሮስም ወደ እርሱ ወስዶ፡- አይሁንብህ ጌታ ሆይ፤ ይህ ከቶ አይደርስብህም ብሎ ሊገሥጸው ጀመረ።

23 እርሱ ግን ዘወር ብሎ ጴጥሮስን፡- ወደ ኋላዬ ሂድ፥ አንተ ሰይጣን፤ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን አታስብምና ዕንቅፋት ሆኑበኛል አለው።

24 በዚያን ጊዜ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ እንዲህ አለ፡- እኔን መከተል የሚወድ ቢኖር፥ ራሱን ይካድ መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ። 25 ነፍሱን ሊያድን የሚወድ ሁሉ ያጠፋታል፤ ስለ እኔ ግን ነፍሱን የሚያጠፋ ሁሉ ያገኛታል። 26 ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱንም ቢያገድል ምን ይጠቅመዋል? ወይስ ሰው ስለ ነፍሱ ቤዛ ምን ይሰጣል?

ማርቆስ 8፥31-37

31 የሰው ልጅ ብዙ መከራ ሊቀበል፥ ከሽማግሌዎችም ከካህናት አለቆችም ከጻፎችም ሊጣል፥ ሊገደልም ከሦስት ቀንም በኋላ ሊነሣ እንዲገባው ያስተምራቸው ጀመር፤¹⁰ ቃሉንም ገልጦ ይናገር ነበር። 32 ጴጥሮስም ወደ እርሱ ወስዶ ይገሥጸው ጀመር።

33 እርሱ ግን ዘወር አለ ደቀ መዛሙርቱንም አይቶ ጴጥሮስን ገሠጸውና፡- ወደ ኋላዬ ሂድ፥ አንተ ሰይጣን፤ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን ነገር አታስብምና አለው።

34 ሕዝቡንም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ጠርቶ እንዲህ አላቸው፡- በኋላዬ ሊመጣ የሚወድ ቢኖር፥ ራሱን ይካድ መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ። 35 ነፍሱን ሊያድን የሚወድ ሁሉ ያጠፋታልና፤ ስለ እኔና ስለ ወንጌል ነፍሱን የሚያጠፋ ሁሉ ግን ያድናታል። 36 ሰው ዓለምን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱንም ቢያገድል ምን ይጠቅመዋል? 37 ሰውስ ስለ ነፍሱ ቤዛ ምን ይሰጣል?

ሉቃስ 9፥21-25

21-22 እርሱ ግን፡- የሰው ልጅ ብዙ መከራ ሊቀበል¹⁰ በሽማግሌዎችም በካህናት አለቆችም በጻፎችም ሊጣል ሊገደልም በሦስተኛውም ቀን ሊነሣ ይገባዋል ብሎ ለማንም⁹ ይህን እንዳይናገሩ አስጠንቅቆ አዘዘ።

23 ለሁሉም እንዲህ አላቸው፡- በኋላዬ ሊመጣ የሚወድ ቢኖር፥ ራሱን ይካድ መስቀሉንም ዕለት ዕለት ተሸክሞ ይከተለኝ። 24 ነፍሱን ሊያድን የሚወድ ሁሉ ያጠፋታልና፤ ስለ እኔ ነፍሱን የሚያጠፋ ሁሉ ግን እርሱ ያድናታል። 25 ሰው ዓለሙን ሁሉ አትርፎ ራሱን ቢያጠፋ ወይም ቢያገድል ምን ይጠቅመዋል?

◆ ክፍል 84. የሰው ልጅ ምጽአትና ፍርድ

- ፊልጶስ ቂሣርያ አጠገብ -

ማቴዎስ 16:27-28

27 የሰው ልጅ ከመላእክቱ ጋር በአባቱ ክብር ይመጣ ዘንድ አለውና፤ ያን ጊዜም ለሁሉ እንደ ሥራው ያሰረክበዋል። [መዝሙር 62:12፤ ምሳሌ 24:12] 28 እውነት እላችኋለሁ፤ የሰው ልጅ በመንግሥቱ¹¹ ሲመጣ እስኪያዩ ድረስ እዚህ ከሚቆሙት ሞትን የማይቀምሱ አንዳንድ አሉ።

ማርቆስ 8:38-9:1

38 በዚህም በዘማዊና በኃጢአተኛ ትውልድ መካከል በእኔና በቃሌ የሚያፍር ሁሉ፤ የሰው ልጅ ደግሞ በአባቱ ክብር ከቅዱሳን መላእክት ጋር በመጣ ጊዜ በእርሱ ያፍርበታል። 1 እውነት እላችኋለሁ፤ በዚህ ከቆሙት ሰዎች የእግዚአብሔር መንግሥት¹¹ በኃይል ስትመጣ እስኪያዩ ድረስ፤ ሞትን የማይቀምሱ አንዳንዶች አሉ ላላቸው።

ሉቃስ 9:26-27

26 በእኔና በቃሌ የሚያፍር ሁሉ፤ የሰው ልጅ በክብሩ በአባቱና በቅዱሳን መላእክቱ ክብርም ሲመጣ በእርሱ ያፍርበታል። 27 እውነት እላችኋለሁ፤ በዚህ ከሚቆሙት ሰዎች የእግዚአብሔር መንግሥት¹¹ እስኪያዩ ድረስ ሞትን የማይቀምሱ አንዳንድ አሉ።

◆ ክፍል 85. የኢየሱስ በተራራ ላይ መለወጥ

[ክፍል 24: 83፤ 86፤ 88ና 125ሀን ይመልከቱ]

- ረጅም ተራራ¹²፤ ምናልባት ሔርሞን ተራራ -

ማቴዎስ 17:1-8

1 ከስድስት ቀንም በኋላ¹³ ኢየሱስ ጴጥሮስንና ያዕቆብን ወንድሙንም የሐንሰን ይዞ ወደ ረጅም

ማርቆስ 9:2-8

2 ከስድስት ቀንም በኋላ¹³ ኢየሱስ ጴጥሮስንና ያዕቆብን የሐንሰንም ይዞ ወደ ረጅም ተራራ

ሉቃስ 9:28-36ሀ

28 ከዚህም ቃል በኋላ ሰምንት ቀን¹³ ያህል ቈይቶ ጴጥሮስንና የሐንሰን ያዕቆብንም ይዞ ሊጸልይ ወደ

¹⁰ [ማቴ. 16:21፤ ማር. 8:31፤ ሉቃስ 9:22] ይህ ትንቢት ከጴጥሮስ ቃል መግባት በኋላ ወዲያው የመጣ እንደመሆኑ በትክክል በጴጥሮስ ቃል ሳቢያ የሆነ ነው። ትንቢቱ ከጴጥሮስ ቃል ቀደም ብሎ ቢሆን ኖሮ፤ አሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ትንቢቱን ሲሰሙ ስለ ጌታ የነበራቸው እምነት ይናጋ ነበር። ምንም እንኳ ቀደም ሲል በተሸፈነ አነጋገር ቢጠቅሳቸውም ከአንድ ዓመት በኋላ ሊሆኑ ስላላቸው ነገሮች ኢየሱስ በግልጽ ሲተነብዩ የመጀመሪያው ነው (ዮሐ. 2:19፤ ክፍል 31)። ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ መሢሕነት እርግጠኛ ስለነበር፤ እንዲህ ያለውን ገለጣ ሊቀበለው አልፈለገም (ማቴ. 16:22፤ ማር. 8:32)። ይህ የተሳሳተ ቅንዓት ጌታ በሰይጣን ከተፈተነ በኋላ የተናገረውን የግሳጼ ቃል እንዲቀበል አድርጎታል (ማቴ. 4:10፤ ክፍል 25)።

¹¹ [ማቴ. 16:28፤ ማር. 9:1፤ ሉቃስ 9:27] ይህን የእግዚአብሔር ልጅና የመንግሥት መምጣት ጉዳይ የተለያዩ ሰዎች ከኢየሱስ ትንሣኤና እርገት፤ ከበዓለ አምላክ፤ ከክርስትና መስፋፋት፤ ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት፤ ወይም በ70 ዓ.ም. ከደረሰው የኢየሩሳሌም መፈራረስ ጋር በማመሳሰል እንደተጻመ ድርጊት አድርገው የቆጠሩት አሉ። ይሁን እንጂ ከታሪክ እና ከቃሉ አገላብጥ ጋር የሚጣጣመው ትርጉም፤ ወዲያውኑ በተራራው ላይ በሦስቱ ደቀ መዛሙርት ፊት የተከናወነውን የኢየሱስ መለወጥ ትእይንት አስመልክቶ የተጠቀሰውን መረዳት ነው (ክፍል 85)። የእግዚአብሔርን ልጅ ዳግመኛ መምጣት ምልክት ለሦስት አድማሾች በምድራዊ ሕይወት እያሉ ተገልጦላቸዋል።

(ማቴዎስ 17:1-8 የቀጠለ)

ተራራ ብቻቸውን አወጣቸው። 2 በፊታቸውም ተለወጠ፤ ልብሱም እንደ ፀሐይ በራ፤ ልብሱም እንደ ብርሃን ነጭ ሆነ። 3 እነሆም፤ ሙሴና ኤልያስ ከእርሱ ጋር ሲነጋገሩ ታዩአቸው።

4 ጴጥሮስም መልሶ ኢየሱስን፡- ጌታ ሆይ፤ በዚህ መሆን ለእኛ መልካም ነው፤ ብትወድስ፤ በዚህ ሦስት ዳስ አንዱን ለአንተ አንዱንም ለሙሴ አንዱንም ለኤልያስ እንሥራ አለ።

5 እርሱም ገና ሲናገር፤ እነሆ፤ ብሩህ ደመና ጋረዳቸው፤ እነሆም፤ ከደመናው፡- በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው፤ እርሱን ስሙት የሚል ድምፅ መጣ።

6 ደቀ መዛሙርቱም ሰምተው በፊታቸው ወደቁ እጅግም ፈርተው ነበር። 7 ኢየሱስም ቀርቦ ዳሰሳቸውና፡- ተነሡ አትፍሩም አላቸው። 8 ዓይናቸውንም አቅንተው ሲያዩ ከኢየሱስ ብቻ በቀር ማንንም አላዩም።

(ማርቆስ 9:2-8 የቀጠለ)

ብቻቸውን አወጣቸው። በፊታቸውም ተለወጠ፤ ልብሱም እንደ ባሕር 3 አጣቢም በምድር ላይ እንደዚያ ሊያነጣው እስከማይችል በጣም ነጭ ሆነ። 4 ኤልያስና ሙሴም ታዩአቸው፤ ከኢየሱስም ጋር ይነጋገሩ ነበር።

5 ጴጥሮስም መልሶ ኢየሱስን፡- መምህር ሆይ፤ በዚህ መሆን ለእኛ መልካም ነውና አንድ ለአንተ አንድም ለሙሴ አንድም ለኤልያስ ሦስት ዳሶች እንሥራ አለው። 6 እጅግ ስለ ፈሩ የሚለውን አያውቅም ነበር።

7 ደመናም መጥቶ ጋረዳቸው፤ ከደመናውም፡- የምወደው ልጄ ይህ ነው፤ እርሱን ስሙት የሚል ድምፅ መጣ።

8 ድንገትም ዘረው ሲመለከቱ ከእነርሱ ጋር ከኢየሱስ ብቻ በቀር ማንንም አላዩም።

(ሉቃስ 9:28-36ሀ የቀጠለ)

ተራራ ወጣ። 29 ሲጸልይም የፊቱ መልክ ተለወጠ፤ ልብሱም ተብለጭልጮ ነጭ ሆነ። 30 እነሆም፤ ሁለት ሰዎች እነርሱም ሙሴና ኤልያስ ከእርሱ ጋር ይነጋገሩ ነበር። 31 በክብርም ታይተው በኢየሩሳሌም ሊፈጽም ስላለው ስለ መውጣቱ¹⁴ ይናገሩ ነበር። 32 ነገር ግን ጴጥሮስንና ከእርሱ ጋር የነበሩት እንቅልፍ ከበደባቸው፤ ነቅተው ግን ክብሩንና ከእርሱ ጋር ቆመው የነበሩትን ሁለት ሰዎች አዩ። 33 ከእርሱም ሲለዩ ጴጥሮስ ኢየሱስን፡- አቤቱ፤ በዚህ መሆን ለእኛ መልካም ነውና አንድ ለአንተ አንድም ለሙሴ አንድም ለኤልያስ ሦስት ዳሶች እንሥራ አለው፤ የሚለውንም አያውቅም ነበር።

34 ይህንም ሲናገር ደመና መጣና ጋረዳቸው፤ ወደ ደመናውም ሲገቡ ሳሉ ፈሩ። 35 ከ ደ መ ና ው ም ፡- የመረጥሁት ልጄ ይህ ነው፤ እርሱን ስሙት የሚል ድምፅ መጣ።

36ሀ ድምፁም ከመጣ በኋላ ኢየሱስ ብቻውን ሆኖ ተገኘ።

◆ ክፍል 86. ስለ ትንሣኤ፥ ስለ ኤልያስ እና ስለ መጥምቁ ዮሐንስ የተደረገ ውይይት [ክፍል 83፥ 85፥ 88ና 125ሀን ይመልከቱ]

- ከተራራው መውረድ -

ማቴዎስ 17፡9-13

9 ከተራራውም በወረዱ ጊዜ ኢየሱስ፦ የሰው ልጅ ከሙታን እስኪነሣ ድረስ¹⁵ ያያችሁትን ለማንም አትንገሩ ብሎ አዘዛቸው።

10 ደቀ መዛሙርቱም፦ እንግዲህ ጻፎች፦ ኤልያስ አስቀድሞ ሊመጣ ይገባዋል ስለ ምን ይላሉ? ብለው ጠየቁት።

11 ኢየሱስም መልሶ፦ ኤልያስማ አስቀድሞ ይመጣል ሁሉንም ያቀናል፤ 12 ነገር ግን እላችኋለሁ፥ ኤልያስ ከዚህ በፊት መጣ፤ የወደዱትንም ሁሉ አደረጉበት እንጂ አላወቁትም፤ እንዲሁም ደግሞ የሰው ልጅ ከእነርሱ መከራ ይቀበል ዘንድ አለው አላቸው። 13 በዚያን ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ስለ መጥምቁ ስለ ዮሐንስ¹⁶ እንደ ነገራቸው አስተዋሉ።

ማርቆስ 9፡9-13

9 ከተራራውም ሲወርዱ የሰው ልጅ ከሙታን እስኪነሣ ድረስ¹⁵ ያዩትን ለማንም እንዳይነግሩ አዘዛቸው። 10 ቃሉንም ይዘው፦ ከሙታን መነሣት ምንድር ነው? እያሉ እርስ በርሳቸው ተጠያየቁ።

11 እነርሱም፦ ኤልያስ አስቀድሞ ሊመጣ እንዲገባው ጻፎች ስለ ምን ይላሉ? ብለው ጠየቁት።

12 እርሱም መልሶ፦ ኤልያስማ አስቀድሞ ይመጣል ሁሉንም ያቀናል፤ ስለ ሰው ልጅም እንዴት ተብሎ ተጽፎአል? ብዙ መከራ እንዲቀበል እንዲናቅም። 13 ነገር ግን እላችኋለሁ፥ ኤልያስ ደግሞ መጥቶአል፥ ስለ እርሱም እንደ ተጽፈ የወደዱትን ሁሉ አደረጉበት አላቸው።

ሉቃስ 9፡36ሀ

እነርሱም ዝም አሉ ካዩትም ነገር በዚያ ወራት ምንም ለማንም አላወሩም።

12 ጌታ የተለወጠበት ተራራ በትክክል አልታወቀም። የታቦር ተራራ መሆኑ በተለምዶ ይነገራል። ይህም ቂሶን ከተባለው ወንዝ ጀምሮ ሽቅብ የሚወጣው ነው። ያ ግን ይሆናል ተብሎ ከሚገመትበት ከፊልጶስ ቂሣርያ በጣም የራቀ ነው። ከዚህም ሌላ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ አረማውያን ያመልኩበት ወደነበረ ወደዚያ ተራራ የሚሄዱ አይመስልም። ሌሎች ሰዎች ሥፍራው ቅፍርናሆም አጠገብ ከነበሩት ተራራዎች አንዱ ነው ብለዋል። ነገር ግን ከነዚያ ተራራዎች የትኛውም ቢሆን “ረጅም ተራራ” ተብሎ በማቴዎስና በማርቆስ የተነገረለት ሊሆን አይችልም። ለዚህ ገለጣ የሚስማማው አርሞንኤም ተራራ ሲሆን፥ ክርስቶስ በቅርቡ ከነበረበት ከፊልጶስ ቂሣርያ አጠገብም ነበር።

13 [ማቴ. 17፡1፤ ማር. 9፡2፤ ሉቃስ 9፡28] ሉቃስ “ስምንት ቀን ያህል” ሲል የገለጠው ማቴዎስና ማርቆስ ከገለጡት ስድስት ቀን ጋር ተቀራራቢ ቁጥር ነው። የጴጥሮስ መመስከር፥ ስለ ቤተ ክርስቲያን የተነገረው የመጀመሪያ ትንቢት፥ የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ትንቢት፥ እንዲሁም የንጉሠና የመንግሥቱ ማረጋገጫ ራእይ የመጣው በዚህ በአንድ ሳምንት ውስጥ ነበር። ደቀ መዛሙርቱ፥ ቤተ ክርስቲያን እና የመሢሔ የእሥራቴና የሞቱ ትንቢት ስለ መጪው መንግሥት በተነገረው ያልተፈጸመ ትንቢት ላይ እንዴት ተጽእኖ ሊያሳድሩ እንደሚችሉ ሳያስቡ አይቀሩም። የተራራው ላይ መለወጥ ትንቢቶቹ በትክክል የሚፈጸሙ ለመሆናቸው እንደገና አረጋግጦላቸዋል። ቢያንስ ለጴጥሮስ ይህ እውነት ነበር (2ኛ ጴጥ. 1፡16-19)።

> ለሌሎች ስለማሰብ የተሰጡ ትምህርቶች <

◆ ክፍል 87. ጋኔን ያደረበት ልጅ መፈወስ እና የእምነት የለሽነት መገሰፅ

- ኢየሱስ ፍጹም የተለወጠበት ተራራ አጠገብ -

ማቴዎስ 17:14-21

14 ወደ ሕዝቡም ሲደርሱ አንድ ሰው ወደ እርሱ ቀረበና ተንበርክቶ፡- ጌታ ሆይ፥ ልጄን ማርልኝ፥ በጨረቃ እየተነሣበት ከፋኛ ይሣቀያልና፤ 15 ብዙ ጊዜ በእሳት ብዙ ጊዜም በውኃ ይወድቃልና። 16 ወደ ደቀ መዛሙርትህም አመጣሁት ሊፈውሱትም አቃታቸው አለው።

ማርቆስ 9:14-29

14 ወደ ደቀ መዛሙርቱም በመጣ ጊዜ ብዙ ሕዝብ ሲከብቡአቸው ጻፎችም ከእነርሱ ጋር ሲከራከሩ አየ። 15 ወዲያውም ሕዝቡ ሁሉ ባዩት ጊዜ ደነገጡ፥ ወደ እርሱም ሮጠው እጅ ነሡት።

16 ጻፎችንም፡- ስለ ምን ከእነርሱ ጋር ትከራከራላችሁ? ብሎ ጠየቃቸው።

17 ከሕዝቡ አንዱ መልሶ፡- መምህር ሆይ፥ ዲዳ መንፈስ ያደረበትን ልጄን ወደ አንተ አምጥቼ አለሁ፤ 18 በያዘውም ስፍራ ሁሉ ይጥለዋል፤ አረፋም ይደፍቃል፥ ጥርሱንም ያፋጫል ይደርቃልም፤ እንዲያወጡለትም ለደቀ መዛሙርትህ ነገርኋቸው፥ አልቻሉምም አለው።

19 እርሱም መልሶ፡-

ሉቃስ 9:37-43ሀ

37 በነገውም ከተራራ ሲወርዱ ብዙ ሕዝብ ተገናኙት። 38 እነሆም፥ ከሕዝቡ አንድ ሰው እንዲህ እያለ ጮኹ፡- መምህር ሆይ፥ ለእኔ አንድ ልጅ ነውና ልጄን እንድታይልኝ እለምንሃለሁ። 39 እነሆም፥ ጋኔን ይይዘዋል፥ ድንገትም ይጮኻል አረፋም እያሰደፈቀው ያንፈራግጠዋል፥ እየቀጠቀጠም በጭንቅ ይለቀዋል፤ 40 ደቀ መዛሙርትህንም እንዲያወጡት ለመንሁ፥ አልቻሉምም።

14 [ሉቃስ 9:31] በሙሴ፥ በኤልያስና በኢየሱስ መካከል ንግግር የነበረ መሆኑን የሚገልጠው ሉቃስ ብቻ ነው። “ስለመውጣቱ” የሚለው ቃል ምናልባት ስለ ኢየሱስ ሞት የሚናገር ይሆናል።

15 [ማቴ. 17:9፤ ማር. 9:9] ማርቆስ 9:10 እንደሚገልጠው ደቀ መዛሙርቱ የሰው ልጅ ከሙታን የመነሣቱን ትንቢት ከሙታን መነሣቱን አይተው እስኪያረጋግጡ ድረስ አልተረዱም ነበር። የተራራው ላይ መለወጥ እውቀታቸውን ቁም ነገር በተገቢው ሁኔታ ሊረዱት የሚችሉት ከክርስቶስ ትንሣኤ በኋላ ነበር (2ኛ ጴጥ. 1:16-19)።

16 [ማቴ. 17:13] እዚህ ሥፍራ ላይ መጥምቁ የሐንስ ከኤልያስ ጋር ተመሳሳሪ፤ ቀደም ሲል ግን ኤልያስ ያለመሆኑን መግለጡ ይታወሳል (ዮሐ. 1:21፤ በተጨማሪም የክፍል 26ን ማብራሪያ ይመልከቱ)። ስለ ኤልያስ የተነገረውን ትንቢት የሐንስ የፈጸመበትን ሁኔታ (ሚሊ. 4:5-6) መረዳቱ ያስቸግራል። የትንቢቱ ፍጻሜ እስራኤላውያን የሐንስን መሢሔን በመቀበላቸው ቅድመ ሁኔታ ላይ የተመሠረተ ነው (ማቴ. 11:14-15፥ ክፍል 57)። የሐንስን መሢሔን አለመቀበላቸው ደግሞ የትንቢቱን መፈጸም ይኸረዋል (ማቴ. 17:12፤ ማር. 9:13)።

(ማቴዎስ 17:14-21 የቀጠለ)	(ማርቆስ 9:14-29 የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:37-43ሀ የቀጠለ)
17 ኢየሱስም መልሶ፡-17 የማታምን ጠማማ ትውልድ ሆይ፥ እስከ መቼ ከእናንተ ጋር እኖራለሁ? እስከ መቼ ስ እታገሣችኋለሁ? ወደዚህ ወደ እኔ አምጡት አለ።	የማታምን ትውልድ ሆይ፥ 17 እስከመቼ ከእናንተ ጋር እኖራለሁ? እስከ መቼ ስ እታገሣችኋለሁ? ወደ እኔ አምጡት አላቸው።	41 ኢየሱስም መልሶ፡-17 እናንተ የማታምን ጠማማ ትውልድ፥ እስከ መቼ ከእናንተ ጋር እኖራለሁ? እስከ መቼ ስ እታገሣችኋለሁ? ልጅህን ወደዚህ አምጣው አለ።
	20 ወደ እርሱም አመጡት። እርሱንም ባየ ጊዜ ያ መንፈስ ወዲያው አንፈራገጠው፤ ወደ ምድርም ወድቆ አረፋ እየደፈቀ ተንፈራፈረ።	42 ሲቀርብም ጋኔኑ ጣለውና አንፈራገጠው፤ ኢየሱስ ግን ርኩሱን መንፈስ ገሥጾ ብላቴናውን ፈወሰው ለአባቱም መለሰው። 43ሀ ሁሉም ከእግዚአብሔር ታላቅነት የተነሣ ተገረሙ።
	21 አባቱንም፡- ይህ ከያዘው ስንት ዘመን ነው? ብሎ ጠየቀው።	
	እርሱም፡- ከሕፃንነቱ ጀምሮ ነው፤ 22 ብዙ ጊዜም ሊያጠፋው ወደ እሳትም ወደ ውኃም ጣለው፤ ቢቻልህ ግን እዘንልን እርዳንም አለው።	
	23 ኢየሱስም፡- ቢቻልህ ትላለህ፤ ለሚያምን ሁሉ ይቻላል አለው።	

17 [ማቴ. 17:17፤ ማር. 9:19፤ ሉቃስ 9:41] ኢየሱስ የተቆጣበትና በዙሪያው በሚሆነው ነገር ትዕግሥት የማጣት ስሜት ያሳየበት ሁኔታ ይህ ብቻ ነው። ልጁ ታዋብት ወደ ኢየሱስ የመጣውን ሰው በተመለከተም፥ ሁኔታው ምናልባትም በሰውዬውና በሕግ መምህራን መካከል ግንኙነት የነበረ መሆኑን ያመለክታል (ማር. 9:14)። እነዚህ ሰውዬውንና ልጁን በዘጠኙ ደቀ መዛሙርትና በኢየሱስ ላይ ለክስ የሚሆን ነገር መፈለጊያነት ያገለግሉ ዘንድ የተጠቀሙባቸው ሰዎች ሳይሆኑ አይቀሩም። የጌታ ጠላቶች ተቃርኖ እንደገና ተሳክቶ ይህ ግላጂ ገጠመው። ይህን የመሰለው ጠንካራ ቃል ዘጠኙ ሐዋርያት እምነት ስላልነበራቸውና ተአምሩን ለመፈጸም ባለመቻላቸው የተሰነዘረ ሊሆን አይችልም። ምክንያቱም ምንም እንኳን ጥቂት ቢሆን እምነት ነበራቸው (ማቴ. 17:20)።

18 [ማር. 9:30] ኢየሱስ በዚህ ጊዜ ከፊልጶስ ቂሣርያ እና ከሰሜን ምሥራቅ ፍልስጥኤም በመነሣት ከስድስት ወራት በኋላ ሞቴና ትንሣኤው ወደሚፈጸምበት ወደ ይሁዳ ኢየሩሳሌም ለመሄድ በገሊላና በፓሮያ በኩል ተጓዘ።

19 [ማቴ. 17:25] ማቴዎስ ምንም እንኳን የቀድሞ ሥራው ለቤተ መቅደስ ሳይሆን ለሮም መንግሥት ቀረጥ መስብሰብ የነበረ ቢሆን፥ ለዚህ ክፍል የተለየ ትኩረት ይሰጠዋል። በዚህ ጊዜ የተፈለገው ቀረጥ፥ ለቤተ መቅደስ ውስጥ አምልኮ መስዋዕት ለማቅረቢያ ነው። መደበኛው የቀረጥ መክፈያ ጊዜ በልግ ሲሆን፥ አሁን ግን ጸደይ ነው። ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ በመደበኛው የቀረጥ መክፈያ ጊዜ በአካባቢው አልነበሩም። ቀረጥ ሰብሳቢዎቹ ያቀዱት በጊዜው ያልሰበሰቡትን ቀረጥ ለማሟያ ወይም ኢየሱስን የመክሰሻ ሌላ መንገድ ለመፈለግያ ነው።

(ማቴዎስ 17: 14-21 የቀጠለ)

18 ኢየሱስም ገሠጸው ጋኔትም ከእርሱ ወጣ፤ ብላቴናውም ከዚያች ሰዓት ጀምሮ ተፈወሰ።

19 ከዚህ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ብቻቸውን ወደ ኢየሱስ ቀረቡና፡- እኛ ልናወጣው ያልቻልን ስለ ምን ነው? አሉት።

20 ኢየሱስም፡- ስለ እምነታችሁ ማነስ ነው፤ እውነት እላችኋለሁ፤ የሰናፍጭ ቅንጣት የሚያህል እምነት ቢኖራችሁ፤ ይህን ተራራ፡- ከዚህ ወደዚያ እለፍ ብትሉት ያልፋል፤ የሚሳናችሁም ነገር የለም። 21 ይህ ዓይነት ግን ከጸሎትና ከጦም በቀር አይወጣም አላቸው።

(ማርቆስ 9: 14-29 የቀጠለ)

24 ወዲያውም የብላቴናው አባት ጮኹ፡- አምናለሁ፤ አለማመኔን እርዳው አለ።

25 ኢየሱስም ሕዝቡ እንደ ገና ሲራወጥ አይቶ ርኩሱን መንፈስ ገሠጸና፡- አንተ ዲዳ ደንቆሮም መንፈስ፤ እኔ አዝሃለሁ፤ ከእርሱ ውጣ እንግዲህም አትግባበት አለው።

26 ጮኹም እጅግም አንፈራግጦት ወጣ፤ ብዙዎችም፡- ሞተ እስኪሉ ድረስ እንደ ሙት ሆነ። 27 ኢየሱስ ግን እጁን ይዞ አስነሣው ቆመም።

28 ወደ ቤትም ከገባ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ፡- እኛ ልናወጣው ያልቻልን ስለ ምንድር ነው? ብለው ብቻውን ጠየቁት።

29 ይህ ወገን በጸሎትና በጦም ካልሆነ በምንም ሊወጣ አይችልም አላቸው።

◆ ክፍል 88. የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ለሁለተኛ ጊዜ በቅድሚያ መነገሩ [ክፍል 83፥ 85፥ 86ና 125ሀን ይመልከቱ]

- በገሊላ መዘዋወር -

ማቴዎስ 17: 22-23

ማርቆስ 9: 30-32

ሉቃስ 9: 43ሰ-45

30-31 ከዚያም ወጥተው በገሊላ በኩል አለፉ፤ 16 ደቀ መዛሙርቱንም ያስተምር ስለ ነበር ማንም ያውቅ ዘንድ አልወደደም፤

43ሰ ሁሉም ኢየሱስ ባደረገው ሁሉ ሲደነቁ፤ 44 ለደቀ መዛሙርቱ፡-

20 [ማቴ. 18: 11፤ ማር. 9: 34፤ ሉቃስ 9: 46] ደቀ መዛሙርቱ ማዕረግና ቅደም ተከተል ሥርዓት ከሆነበት ባሕል ነው የወጡት። በመለወጥ ተራራ ላይ ሦስቱ ደቀ መዛሙርት ከኢየሱስ ጋር ለመሆን መምረጣቸው (ክፍል 85) እና ከእነሱም ዋናው ወይም የታወቀው ጴጥሮስ መሆኑ (ክፍል 82፤ 89)፤ በዚህ ጊዜ ለተደረገው እንዲህ ያለ ውይይት ዕድል ሰጠ። በዚህ ጊዜ “በመንግሥተ ሰማያት” ታላቅ የመሆን ጥያቄም የመጣ ሲሆን፤ ለዚህም ምክንያቱ ምናልባት የጥዟቸውን መጨረሻ ኢየሩሳሌም በማድረግ “መንግሥተ ሰማያት የመግባት የልብ ትርታቸው” በመጨመር ላይሆን አልቀረም (ሉቃስ 19: 11፤ ክፍል 127ሰ)። ኢየሱስ ለዚህም ሲመልስ፤ ትሕትና የታላቅነት መሠረት ብቻ ሳይሆን (ማቴ. 18: 4)፤ ወደ መንግሥቱ ለመግባት ቅድመ ሁኔታ መሆኑን አመልክቷል።

(ማቴዎስ 17:22-23 የቀጠለ)	(ማርቆስ 9:30-32 የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:43ሉ-45 የቀጠለ)
22 በገሊላም ሲመላለሱ ኢየሱስ፡- የሰው ልጅ በሰዎች እጅ አልፎ ይሰጣል፤ ይገድሉትማል፤ ተገድሎም በሦስተኛው ቀን ይነሣል ይላቸው ነበር። 23 በሦስተኛውም ቀን ይነሣል አላቸው። እጅግም አዘኑ።	ለእነርሱም፡- የሰው ልጅ በሰዎች እጅ አልፎ ይሰጣል፤ ይገድሉትማል፤ ተገድሎም በሦስተኛው ቀን ይነሣል ይላቸው ነበር። 32 እነርሱም ነገሩን አላስተዋሉም፤ እንዳይጠይቁትም ፈሩ።	የሰው ልጅ በሰው እጅ ይሰጥ ዘንድ አለውና እናንተ ይህን ቃል በጀሮአችሁ አኑሩ አለ። 45 እነርሱ ግን ይህን ነገር አላስተዋሉም፤ እንዳይገባቸውም ተሰውሮ ባቸው ነበር፤ ስለዚህ ነገርም እንዳይጠይቁት ፈሩ።

◆ ክፍል 89. የቤተ መቅደስ ግብር ክፍያ

- ቅፍርናሆም -

ማቴዎስ 17:24-27

24 ወደ ቅፍርናሆምም በመጡ ጊዜ ግብር የሚቀበሉ ሰዎች ወደ ጴጥሮስ ቀረቡና፡- መምህራችሁ ሁለቱን ዲናር አይገብርምን? አሉት። 25 አዎን ይገብራል አለ።

ወደ ቤትም በገባ ጊዜ ኢየሱስ አስቀድሞ፡- ስምዎን ሆይ፤ ምን ይመስልሃል? የምድር ነገሥታት ቀረጥና ግብር ከማን¹⁹ ይቀበላሉ? ከልጆቻቸውን ወይስ ከእንግዶች? አለው።

26 ጴጥሮስም፡- ከእንግዶች ባለው ጊዜ ኢየሱስ፡- እንኪያስ ልጆቻቸው ነጻ ናቸው። 27 ነገር ግን እንዳናሰናክላቸው፤ ወደ ባሕር ሂድና መቃጥን ጣል፤ መጀመሪያም የሚወጣውን ዓሣ ውስድና አፋን ስትከፍት እስታቴር ታገኛለህ፤ ያን ወስደህ ስለ እኔና ስለ አንተ ስጣቸው አለው።

◆ ክፍል 90. በመንግሥት ከሁሉ ስለሚበልጠው ሰው ማንነት የተነሣ ጥያቄና ፋክክር [ክፍል 123ና 145ን ይመልከቱ]

- ቅፍርናሆም -

ማቴዎስ 18:1-5

1 በዚያች ሰዓት ደቀ መዛሙርቱ ወደ ኢየሱስ ቀርበው፡-²⁰ በመንግሥተ ሰማያት ከሁሉ የሚበልጥ ማን ይሆን? አሉት።

ማርቆስ 9:33-37

33 ወደ ቅፍርናሆምም መጣ። በቤትም ሆኖ፡- በመንገድ እርስ በርሳችሁ ምን ተነጋገራችሁ? ብሎ ጠየቃቸው። 34 እነርሱ ግን በመንገድ፡- ከሁሉ

ሉቃስ 9:46-48

46 ከእነርሱም ማን²⁰ እንዲበልጥ ክርክር ተነሣባቸው።

²¹ [ማር. 9:39፤ ሉቃስ 9:49] ልክ ቀደም ሲል ጴጥሮስ የእግዚአብሔርን እቅድ በተሣሣተ ሁኔታ እንደተረዳ ሁሉ (ክፍል 83)፤ ዮሐንስም በዚህ አሁን በተፈጠረ ሁኔታ ተሣሣተ። ዘግየት ብሎም ሦስተኛው የተከበረ ደቀ መዛሙር ያዕቆብ፤ ተመሳሳይ ድርጊት ይፈጽማል (125ላ)። እያንዳንዱ የተሣሣተ ግንዛቤ የመጣው ስለ ኢየሱስ ርኅራኄና ትንሣኤ ትንቢት ከተነገረ በኋላ ወዲያኑ ነው።

(ማቴዎስ 18:1-5 የቀጠለ)	(ማርቆስ 9:33-37 የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:46-48 የቀጠለ)
2 ሕፃንም ጠርቶ በመካከላቸው አቆመ 3 እንዲህም አለ፡- እውነት እላችኋለሁ፤ ካልተመለሳችሁ እንደ ሕፃናትም ካልሆናችሁ፤ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም። 4 እንግዲህ እንደዚህ ሕፃን ራሱን የሚያዋርድ ሁሉ፤ በመንግሥተ ሰማያት የሚበልጥ እርሱ ነው። 5 እንደዚህም ያለውን አንድ ሕፃን በስሜ የሚቀበል ሁሉ እኔን ይቀበላል፤	የሚበልጥ ማን ይሆን? 20 ተባብለው ነበርና ዝም አሉ። 35 ተቀምጦም አሥራ ሁለቱን ጠርቶ፡- ሰው ፊተኛ ሊሆን ቢወድ ከሁሉ በኋላ የሁሉም አገልጋይ ይሁን አላቸው። 36 ሕፃንም ይዞ በመካከላቸው አቆመው አቅፎም፡- 37 እንደዚህ ካሉ ሕፃናት አንዱን በስሜ የሚቀበል ሁሉ እኔን ይቀበላል፤ የሚቀበለኝም ሁሉ የላከኝን እንጂ እኔን አይቀበልም አላቸው።	47 ኢየሱስም የልባቸውን አሳብ አውቆ ሕፃንን ያዘ፤ በአጠገቡም አቋም፡- 48 ማንም ይህን ሕፃን በስሜ የሚቀበል እኔን ይቀበላል፤ የሚቀበለኝም ሁሉ የላከኝን ይቀበላል፤ ከሁላችሁ የሚያንስ እርሱ ታላቅ ነውና አላቸው።

◆ ክፍል 91. አማኞችን ወደ ኃጢአት መገፋፋትን በተመለከተ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

[ክፍል 54ሐ፥ 54ሠ፥ 61፥ 70ሐ፥ 106፥ 115፥ 116ና 117ሐን ይመልከቱ]
- ቅፍርናሆም -

ማቴዎስ 18፡6-14	ማርቆስ 9፡38-50	ሉቃስ 9፡49-50
	38 ዮሐንስ መልሶ፡- መምህር ሆይ፥ አንድ ሰው በስምህ አጋንንትን ሲያወጣ አየነው፤ 39 ስለማይከተለንም ከለክልነው²¹ አለው።	49 ዮሐንስም መልሶ፡- አቤቱ፥ አንድ ሰው በስምህ አጋንንትን ሲያወጣ አየነው፤ ከእኛ ጋርም ስለማይከተል ከለክልነው²¹ አለው።

²² [ማር. 9፡40] ይህ አባባል ማቴዎስ 12፡30 (ክፍል 61) ውስጥ ከተጠቀሰው ጋር የሚቃረን ይመስላል፤ በትክክል ሲታይ ግን ቃሉን ሙሉ ነው የሚያደርገው። ማቴዎስ 12፡30 ውስጥ ያለው ቃል የሚናገረው፥ የሰው ውስጣዊ ሕይወት ከኢየሱስ ጋር ስላለው ግንኙነት ነው፤ ማርቆስ 9፡40 ደግሞ ስለውጫዊ ባሕርይው ያመለክታል። በጠላትነት ያልተፈረጀ ሰው እንደወዳጅ ሊቆጠር ይችላል፤ በተለይም በዚህ የኢየሱስን ስም የሚጠራውን በመሰለ ጉዳይ።

(ማቴዎስ 18:6-14 የቀጠለ)	(ማርቆስ 9:38-50 የቀጠለ)	(ሉቃስ 9:49-50 የቀጠለ)
6 በእኔም ከሚያምኑ ከነዚህ ከታናናሾቹ አንዱን የሚያሰናክል ሁሉ፥ የወፍጮ ድንጋይ በአንገቱ ታስሮ ወደ ጥልቅ ባሕር መስጠም ይሻለው ነበር።	ኢየሱስ ግን አለ፡- በስሜ ተአምር ሠርቶ በቶሎ በእኔ ላይ ክፉ መናገር የሚችል ማንም የለምና አትከልክሉት፤ 40 የማይቃወመን ²² እርሱ ከእኛ ጋር ነውና። 41 የክርስቶስ ስለ ሆናችሁ በስሜ ጽዋ ውኃ የሚያጠጣችሁ ሁሉ፥ ዋጋው እንዳይጠፋበት እውነት እላችኋለሁ።	50 ኢየሱስ ግን፡- የማይቃወማችሁ ከእናንተ ጋር ነውና እትከልክሉት አለው።
7 ወዮ ለዓለም ስለ ማሰናከያ፤ ማሰናከያ ሳይመጣ አይቀርምና፥ ነገር ግን በእርሱ ጠንቅ ማሰናከያ ለሚመጣበት ለዚያ ሰው ወዮለት። 8 እጅህ ²³ ወይም እግርህ ²³ ብታሰናክልህ፥ ቈርጠህ ከአንተ ጣላት፤ ሁለት እጅ ወይም ሁለት እግር ኖሮህ ወደ ዘላለም እሳት ከምትጣል ይልቅ አንካሳ ወይም ጉንድሽ ሆነህ ወደ ህይወት መግባት ይሻልህል። 9 ዓይንህ ²³ ብታሰናክልህ አውጥተህ	42 በእኔም ከሚያምኑት ከእነዚህ ከታናናሾቹ አንዱን የሚያሰናክል ሁሉ ትልቅ የወፍጮ ድንጋይ በአንገቱ ታስሮ ወደ ባሕር ቢጣል ይሻለው ነበር።	
	43-44 እጅህ ²³ ብታሰናክልህ ቊረጣት፤ ሁለት እጅ ኖሮህ ትላቸው ወደማይሞትበት እሳቱም ወደማይጠፋበት ወደ ገሃነም ወደማይጠፋ እሳት ከመሄድ ጉንድሽ ሆነህ ወደ ሕይወት መግባት ይሻላል። 45-46 እግርህ ²³ ብታሰናክልህ ቊረጣት፤ ሁለት እግር	

23 [ማቴ. 18:8-9፤ ማር. 9:43፥ 45፥ 47] በጊዜው በነበረ ባሕል መሠረት አይሁዳውያን ኃጢአት የተሠራባቸውን የአካል ክፍሎች እንጂ ጥቃቅን የኃጢአት ድርጊቶችን አይመለከቱም ነበር። ስለዚህ ይህ የሚያመለክተው የራስን አካል ስለመቆራረጥ ሳይሆን፥ ሰውነትን የራስ ስሜት ማርኪያ ማድረግ የማይገባ መሆኑን ነው (ሮሜ 12:1)።

24 [ማር. 9:50] “የቃል ኪዳን ጨው” (ዘሌዋ. 2:13) ይደረግ የነበረው፥ ለሚቀርበው መሥዋዕት ጥራትና በተገቢው እንዲጠበቅ ለማድረግ ሲባል ነው። ደቀ መዛሙርት ስለ ትልቅነት እርስ በርስ ከመጨቃጨቅ ንጹሕ እስከሆኑ ድረስ (ክፍል 90) ዓለምን ከፍርድ ይጠብቋታል። በምሳሌነት የቀረበው ጨው ከሙት ባሕር ይገኝ የነበረው ስለሆነና ለምግብነት በሚገባ የተዘጋጀ ስላልነበረ የጨውነት ጣዕምን የሚያሳጡ ነገሮች ነበሩበት (ማቴ. 5:13፥ ክፍል 54ሐ)።

(ማቴዎስ 18:6-14 የቀጠለ)

ከአንተ ጣላት፤ ሁለት ዓይን ኖሮህ ወደ ገሃነመ እሳት ከምትጣል ይልቅ አንዲት ዓይን ኖራህ ወደ ሕይወት መግባት ይሻልሃል።

10 ከነዚህ ከታናናሾቹ አንዱን እንዳትንቁ ተጠንቀቁ፤ መላእክቶቻቸው በሰማያት ዘወትር በሰማያት ያለውን የአባቱን ፊት ያያሉ እላችኋለሁና። 11 የሰው ልጅ የጠፋውን ለማዳን መጥቶአልና።

12 ምን ይመስላችኋል? ለአንድ ሰው መቶ በጎች ቢኖሩት ከእነርሱም አንዱ ቢባዝን፤ ዘጠና ዘጠኙን በተራራ ትቶ ሄዶም የባዘነውን አይፈልግምን? 13 ቢያገኘውም፤ እውነት እላችኋለሁ፤ ካልባዘኑት ከዘጠና ዘጠኙ ይልቅ በእርሱ ደስ ይለዋል። 14 እንደዚሁ ከእነዚህ ከታናናሾቹ አንዱ እንዲጠፋ በሰማያት ያለው አባታችሁ ፈቃድ አይደለም።

(ማርቆስ 9:38-50 የቀጠለ)

ኖሮህ ትላቸው ወደማይሞትበት እሳቱም ወደማይጠፋበት ወደ ገሃነም ወደማይጠፋ እሳት ከመጣል አንካሳ ሆነህ ወደ ሕይወት መግባት ይሻልሃል። 47-48 ዓይንህ²³ ብታሰናክልህ አውጣት፤ ሁለት ዓይን ኖሮህ

“ትላቸው ወደማይሞትበት እሳቱም ወደማይጠፋበት” [ኢሳ. 66:24]

ወደ ገሃነመ እሳት ከመጣል አንዲት ዓይን ኖራህ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት ይሻልሃል።

49 ሰው ሁሉ በእሳት ይቀመማልና፤ መሥዋዕትም ሁሉ በጨው ይቀመማል።

50 ጨው²⁴ መልካም ነው፤ ጨው ግን አልጫ ቢሆን በምን ታጣፍጡታላችሁ? በነፍሳችሁ ጨው ይኑርባችሁ፤ እርስ በርሳችሁም ተስማሙ።

25 [ማቴ. 18:21] ጴጥሮስ በጣም ይቅር ባይ የሆነ መስሎት ነበር ሰባት ጊዜ ይቅር ማለት ይገባው እንደሆነ የጠቀሰው። ምክንያቱም የሃይማኖት መምህራን አንድ ሰው ሦስት ጊዜ ይቅርታ እንዲያደርግ ነበር የሚጠይቁት። የኢየሱስ መልስ ለይቅርታ ገደብ የለውም የሚል ነው። ቁጥር 22ን በተመለከተ ግሪክኛው አገላለጽ ሰባ ጊዜ ሰባት ወይም ሰባ ሰባት ሊሆን ይችላል። ያም ሆነ ይህ የሁለቱም ውጤት አንድ ነው። ይሄውም ይቅርታ ለማንኛውም ዓላማ ቢሆን እጅግ የበዛና ገደብ የለሽ መሆን አለበት።

26 [ማቴ. 18:28] ይቅርታው ገደብ የለሽ የሆነ ደቀ መዝሙር፤ ከአሥር ሚሊዮን ዶላር በላይ የሚቆጠር ዕዳ ምሕረት ተደርጎለት 150 ብር ለተበደረው ባልንጀራው ምሕረትን እምቢ እንዳለው ባሪያ ነው (ቁ. 24)።

27 [ማቴ. 8:22፤ ሉቃስ 9:60] ኢየሱስን ያናገረው ሰው የአባቱን የቀብር ሥርዓት ሊያከናውን ነው የፈለገው። አባቱ በቅርብ አርፎ ይሆናል። ወይም በባሕል ይታወቅ የነበረውን የ30 ቀናት የሀዘን ጊዜ ለማክበር ይሆናል። የደቀ መዝሙርትነቱ ጥሪ ግን እንደተሰጠ ወዲያው ተቀባይነት ማግኘት ወይም መቅረት ነበረበት። የአባቱን ሞት በተመለከተ፤ የቀብሩንም ሆነ የሀዘኑን ሥርዓት ሊያስፈጽሙ የሚችሉና በመንፈስ ሙታን የሆኑ ብዙ ሰዎች አሉ።

◆ ክፍል 92. በደለኛ ወንድምን በይቅርታ ስለመቅረብ

- ቅፍርናሆም -

ማቴዎስ 18፡15-35

15 ወንድምህም ቢበድልህ፤ ሄደህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሆናችሁ ውቅሰው። ቢሰማህ፤ ወንድምህን ገንዘብ አደረግሽው፤ 16 ባይሰማህ ግን፤ በሁለት ወይም በሦስት ምስክር አፍ ነገር ሁሉ እንዲጸና፤ ዳግመኛ አንድ ወይም ሁለት ከአንተ ጋር ውሰድ [ዘዳግም 19፡15]፤ 17 እነርሱንም ባይሰማ፤ ለቤተ ክርስቲያን ንገራት፤ ደግሞም ቤተ ክርስቲያንን ባይሰማት፤ እንደ አረመኔና እንደ ቀራጭ ይሁንልህ።

18 እውነት እላችኋለሁ፤ በምድር የምታስሩት ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል።

19 ደግሞ እላችኋለሁ፤ ከእናንተ ሁለቱ በምድር በማናቸውም በሚለምኑት ነገር ሁሉ ቢሰማሙ በሰማያት ካለው ከአባቴ ዘንድ ይደረግላቸዋል። 20 ሁለት ወይም ሦስት በሰሜ በሚሰበሰቡበት በዚያ በመካከላቸው እሆናለሁና።

21 በዚያን ጊዜ ጴጥሮስ ወደ እርሱ ቀርቦ፡- ጌታ ሆይ፤ ወንድሜ ቢበድለኝ ስንት ጊዜ ልተውለት? እስከ ሰባት ጊዜን? ²⁵ አለው።

22 ኢየሱስ እንዲህ አለው፡- እስከ ሰባ ጊዜ ሰባት እንጂ እስከ ሰባት ጊዜ አልልህም።

23 ስለዚህ መንግሥተ ሰማያት ባሮቹን ሊቈጣጠር የወደደን ንጉሥ ትመስላላች። 24 መቈጣጠርም በጀመረ ጊዜ፤ እልፍ መክሊት ዕዳ ያለበትን አንድ ሰው ወደ እርሱ አመጡ። 25 የሚከፍለውም ቢያጣ፤ እርሱና ሚስቱ ልጆቹም ያለውም ሁሉ እንዲሸጥና ዕዳው እንዲከፈል ጌታው አዘዘ።

26 ስለዚህ ባሪያው ወድቆ ሰገደለትና፡- ጌታ ሆይ፤ ታገሠኝ፤ ሁሉንም እከፍልሃለሁ አለው። 27 የዚያም ባሪያ ጌታ አዘነለትና ለቀቀው፤ ዕዳውንም ተወለት።

28 ነገር ግን ያ ባሪያ ወጥቶ ከባልንጀሮቹ ከባሮቹ መቶ ዲናር ዕዳ ያለበትን አንዱን አገኘና፡- ዕዳህን ክፈለኝ ²⁶ ብሎ ያዘና አነቀው።

29 ስለዚህ ባልንጀራው ባሪያ ወድቆ፡- ታገሠኝ፤ ሁሉንም እከፍልሃለሁ ብሎ ለመነው።

30 እርሱም አልወደደም፤ ግን ሄዶ ዕዳውን እስኪከፍል ድረስ በወገኒ አኖረው። 31 ባልንጀሮቹ የሆኑ ባሮችም ያደረገውን አይተው እጅግ አዘኑ፤ መጥተውም የሆነውን ሁሉ ለጌታቸው ገለጡ።

32 ከዚያ ወዲያ ጌታው ጠርቶ፡- አንተ ክፉ ባሪያ፤ ስለ ለመንኸኝ ያን ዕዳ ሁሉ ተውሁልህ፤ 33 እኔ እንደ ማርሁህ ባልንጀራህ የሆነውን ያን ባሪያ ልትምረው ለአንተስ አይገባህምን? አለው። 34 ጌታውም ተቈጥና ዕዳውን ሁሉ እስኪከፍለው ድረስ ለሚሳቅዩት አሳልፎ ሰጠው።

35 ከእናንተ እያንዳንዱ ወንድሙን ከልቡ ይቅር ካላለ፤ እንዲሁ ደግሞ የሰማዩ አባቴ ያደርግባችኋል።

> የዳስ በዓልን ለማክበር ወደ ኢየሩሳሌም የተደረገ ጉዞ <

◆ ክፍል 93. ከተከታዮች ፍጹም የሆነ መሰጠት ተጠየቀ

- በመንገዱ ላይ -

ማቴዎስ 8:19-22

19 አንድ ጻፊም ቀርቦ፡- መምህር ሆይ፤ ወደምትሄድበት ሁሉ እከተልሃለሁ አለው።

20 ኢየሱስም፡- ለቀበሮዎች ጉድጓድ ለሰማይም ወፎች መሳፈሪያ አላቸው፤ ለሰው ልጅ ግን ራሱን የሚያስጠጋበት የለውም አለው።

21 ከደቀ መዛሙርቱም ሌላው፡- ጌታ ሆይ፤ አስቀድሜ እንድሄድ አባቴን እንድቀብር ፍቀድልኝ አለው።

22 ኢየሱስም፡- ተከተለኝ፤ መታናቸውንም እንዲቀብሩ²⁷ መታንን ተዋቸው አለው።

ሉቃስ 9:57-62

57 እነርሱም በመንገድ ሲሄዱ አንድ ሰው፡- ጌታ ሆይ፤ ወደ ምትሄድበት ሁሉ እከተልሃለሁ አለው።

58 ኢየሱስም፡- ለቀበሮዎች ጉድጓድ ለሰማይም ወፎች መሳፈሪያ አላቸው፤ ለሰው ልጅ ግን ራሱን የሚያስጠጋበት የለውም አለው።

59 ሌላውንም፡- ተከተለኝ አለው።

እርሱ ግን፡- ጌታ ሆይ፤ አስቀድሜ ልሂድና አባቴን እቀብር ዘንድ ፍቀድልኝ አለ።

60 ኢየሱስም፡- መታናቸውን እንዲቀብሩ²⁷ መታንን ተዋቸው፤ አንተስ ሄደህ የእግዚአብሔርን መንግሥት ስበክ አለው።

61 ደግሞ ሌላው፡- ጌታ ሆይ፤ እከተልሃለሁ፤ ነገር ግን አስቀድሜ ከቤቴ ሰዎች እንድሰናበት ፍቀድልኝ አለ።

62 ኢየሱስ ግን፡- ማንም ዕርፍ በእጁ ይዞ ወደ ኋላ የሚመለከት ለእግዚአብሔር መንግሥት የተገባ አይደለም አለው።

◆ ክፍል 94. የኢየሱስ የሥጋ ወንድሞች ስላቅ

- ገላላ -

ዮሐንስ 7:2-9

2 የአይሁድም የዳስ በዓል ቀርቦ ነበር። 3 እንግዲህ ወንድሞቹ፡- ደቀ መዛሙርትህ ደግሞ የምታደርገውን ሥራ እንዲያዩ ከዚህ ተነሣና ወደ ይሁዳ ሂድ፤ 4 ራሱ ሊገለጥ እየፈለገ በሰውር የሚሠራ የለምና። እነዚህን ብታደርግ ራስህን ለዓለም ግለጥ²⁸ አሉት። 5 ወንድሞቹ ስንኳ አላመኑበትም ነበርና።

(ዮሐንስ 7:2-9 የቀጠለ)

6 ኢየሱስም እንዲህ አላቸው፡- ጊዜዬ ገና አልደረሰም፤ ጊዜያችሁ ግን ዘወትር የተመቻ ነው። 7 ዓለም እናንተን ሊጠላ አይቻለውም፤ እኔ ግን ሥራው ክፉ መሆኑን እመስክርበታለሁና እኔን ይጠላኛል። 8 እናንተ ወደዚህ በዓል ውጡ፤ እኔስ ጊዜዬ ገና ስላልተፈጸመ ወደዚህ በዓል ገና አልወጣም። 9 ይህንም አላቸውና በገሊላ ቀረ።

◆ ክፍል 95. በሰማሪያ ምድር የተደረገ ጉዞ

- የኢየሩሳሌም ጉዞ መጀመር -

ሉቃስ 9:51-56

51 የሚወጣበትም ወራት በቀረበ ጊዜ ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ፊቱን አቀና፤ 52 በፊቱም መልክተኞችን ሰደደ። ሄደውም ሊያሰናዱለት ወደ አንድ ወደ ሳምራውያን መንደር ገቡ፤ 53 ፊቱም ወደ ኢየሩሳሌም²⁹ እንደሚሄድ ስለ ነበረ አልተቀበሉትም። 54 ደቀ መዛሙርቱም ያዕቆብና ዮሐንስ አይተው፡- ጌታ ሆይ፥ ኤልያስ ደግሞ እንዳደረገ እሳት ከሰማይ ወርዶ ያጥፋቸው እንል ዘንድ ትወዳለህን? አሉት። 55 እርሱ ግን ዘወር ብሎ ገሠጸቸውና፡- ምን ዓይነት መንፈስ እንደ ሆነላችሁ አታውቁም፤ 56 የሰው ልጅ የሰውን ነፍስ ሊያድን እንጂ ሊያጠፋ አልመጣም አለ። ወደ ሌላ መንደርም ሄዱ።

ዮሐንስ 7:10

10 ወንድሞቹ ግን ወደ በዓሉ ከወጡ በኋላ በዚያን ጊዜ እርሱ ደግሞ በግልጥ ሳይሆን ተሰውሮ ወጣ።

28 [ዮሐ. 7:4] የጌታ ወንድሞች ኢየሱስ ኢየሩሳሌም ውስጥ ሊደረግ ባለው የዳስ በዓል ላይ በድንገት ራሱን እንዲገልጥ ገፋፋት። እምነት የለሽ ከሆነ አቋማቸው በመነሣት መሢሐዊ በሆነ ሁኔታ ራሱን እንዲገልጥ ነው የጠየቁት። ይህ ጥያቄያቸው በእግዚአብሔር እቅድ ውስጥ ጊዜውን ያልጠበቀ ድርጊት እንዲከናወን ነበር (ቁ. 8)።

29 [ሉቃስ 9:53] ለአምልኮ ወደ ኢየሩሳሌም መሄዱ ገሪዛን ተራራ ላይ ያለውን የሳምራውያን ቤተ መቅደስ አለመቀበሉን ነው የሚያመለክተው። ዮሐንስና ያዕቆብ በሳምራውያንና በነርሱ መካከል ለነበረው ጠላትነት አጸፋ ይሆን ዘንድ በቅርቡ እንዳይት እንደ ኤልያስ (ክፍል 85) ተአምር ለመሥራትና አንቀበላቸው ያሉ ጠላቶቻቸውን ሊያጠፏቸው ፈለጉ (ሉቃስ 9:54፤ 2ኛ ነገሥ. 1:10፤ 12)። ሁለቱ “የነጎድጓድ ልጆች” ይህን የሳምራውያን እምቢታ ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ምናልባት ይህን የኢየሩሳሌም ጉዞ አስመልክቶ ስለሚገጥመው ተቃውሞ የተነበየው አድርገው ቆጥረውት ይሆናል።